

**UCHWAŁA NR XXX/224/20
RADY MIEJSKIEJ W GŁOGOWIE**

z dnia 29 września 2020 r.

**w sprawie przyjęcia do realizacji Miejskiego Programu Przeciwdziałania Bezdomności w Głogowie na
lata 2020-2025**

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 6 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 713 ze zm.), art. 17 ust. 1 pkt 1 i pkt 3, ust. 2 pkt 4 i art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Miejski Program Przeciwdziałania Bezdomności w Głogowie na lata 2020-2025, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXXVIII/485/2002 Rady Miejskiej w Głogowie z dnia 19 kwietnia 2002 r. w sprawie zatwierdzenia Programu Wychodzenia z Bezdomności.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Głogowa.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Zbigniew Sienkiewicz

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXX/224/20

Rady Miejskiej w Głogowie

z dnia 29 września 2020 r.

Miejski Program Przeciwdziałania Bezdomności w Głogowie na lata 2020 – 2025

Spis treści

1. Wprowadzenie	3
2. Definicje i pojęcia	5
3. Podstawa prawna Programu	8
4. Diagnoza bezdomności	8
5. Diagnoza zagrożeń bezdomnością i przeciwdziałanie	16
6. Partnerzy i realizatorzy Programu	26
7. Analiza zasobów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie i otoczenia	26
8. Wnioski z diagnozy i analizy	34
9. Cele, działania, wskaźniki realizacji Programu	40
10. Źródła finansowania Programu	42
11. System wdrażania i monitorowania Programu	42
12. Spis tabel	44
13. Spis schematów	44

1. Wprowadzenie

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem miejsca zamieszkania. Bezdomność w ujęciu psychologicznym jest to stan egzystencji osoby nieposiadającej faktycznego miejsca zamieszkania, pozbawionej środków niezbędnych do zaspokojenia elementarnych potrzeb, trwale wykorzenionej ze środowiska w wyniku rozpadu więzi społecznych i akceptującej swoją rolę społeczną. Jako stan ewidentnej i trwałej deprawacji potrzeb mieszkaniowych w sytuacji, gdy dotknięta bezdomnością osoba nie jest w stanie jej zapobiec, wiąże się z poważnym zaburzeniem psychicznego i społecznego funkcjonowania człowieka. Aby skutecznie minimalizować zjawisko bezdomności należy podjąć działania profilaktyczne z osobami zagrożonymi bezdomnością.

Pierwsze dane i informacje na temat polskiej bezdomności wypracowano w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Był to okres, w którym zaszły gwałtowne zmiany gospodarcze, a ich efektem było pojawienie się (lub uwypuklenie już istniejących) dotkliwych problemów społecznych. W kontekście przyczyn bezdomności, w wielu przypadkach bardzo trudno odróżnić, co jest przyczyną, a co okolicznością towarzyszącą temu zjawisku. W związku z tym bezdomność jest najczęściej wynikiem nakładania się wielu trudności, kryzysów i niepowodzeń, które wzajemnie się przenikają. Czynniki te zazwyczaj łączą się, tworząc w każdym przypadku trochę inną konfigurację, jednak w dalszym ciągu oddziałują na siebie i trudno ujmować je indywidualnie. Próbując określić przyczynę bezdomności napotkać można zatem na trudności we wskazaniu jednej konkretnej przyczyny – można jedynie wyodrębnić dominujący powód.

Podjęcie przez Gminę Miejską Głogów działań prewencyjnych ujętych w Miejskim Programie Przeciwdziałania Bezdomności, zwanym dalej Programem, stanowi systemowe rozwiązanie zmierzające do zmniejszenia liczby osób bezdomnych w mieście oraz realnej ochrony przed bezdomnością. W pomoc osobom bezdomnym zaangażowane są głównie organizacje pozarządowe i ośrodki pomocy społecznej. Problem bezdomności i zagrożenia bezdomnością ma jednak bardzo złożony charakter, dlatego też niewystarczające są możliwości i narzędzia w ramach pomocy społecznej. Konieczne jest podejście wieloaspektowe i interdyscyplinarne, oparte na wielosektorowej współpracy obejmującej różne dziedziny polityki społecznej, a w szczególności mieszkalnictwo, edukację, rynek pracy, ochronę zdrowia oraz wymiar sprawiedliwości oraz poradnictwo psychologiczne i prawne prowadzone przez organizacje pozarządowe.

Rozwiązywanie problemu bezdomności w mieście Głogów powinno odbywać się w zakresie najważniejszych obszarów: diagnostycznego, współpracy podmiotów zaangażowanych w działania na rzecz osób i rodzin zagrożonych bezdomnością oraz bezdomnych. Umiejętne współdziałanie umożliwi wypracowanie systemowych rozwiązań w ramach polityki społecznej.

Najważniejszymi zadaniami dla instytucji i organizacji, które pomagają osobom bezdomnym jest interweniowanie w sytuacjach stanowiących zagrożenie egzystencji, udzielanie schronienia i zapewnianie środków utrzymania oraz pomoc w integracji także pod kątem psychologicznym i prawnym. W celu realizacji tych zadań niezbędna jest efektywna infrastruktura pomocy społecznej, narzędzia i spójna wizja niesienia pomocy i wsparcia osobom bezdomnym.

Miejski Program Przeciwdziałania Bezdomności przewiduje działania mające na celu zapobieganie bezdomności i reintegrację osób i rodzin bezdomnych, poprzez wyrównanie szans życiowych, jak również stałe monitorowanie problemu bezdomności na terenie Głogowa, kreowanie nowych podnoszących efektywność sposobów działania w obszarze problematyki bezdomności, aktywizacji zawodowej osób bezdomnych, czy świadczenie niezbędnej pomocy umożliwiającej powrót do aktywnego i samodzielnego życia. Program przewiduje działania profilaktyczne, osłonowe i aktywizacyjne skierowane do osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych.

2. Definicje i pojęcia

Różnorodność problemu bezdomności powoduje brak możliwości przyjęcia jednej w pełni określającej definicji, kim jest osoba bezdomna, ani też sytuacji, jakiej ona w szerokim ujęciu doświadcza. Za najlepiej oddającą całe szerokie spektrum problemu uznajemy aktualnie „Europejską typologię bezdomności i wykluczenia mieszkaniowego” (ETHOS). ETHOS nie jest adekwatnym, niezależnym od miejsca i czasu ujęciem problematyki, ale bazą, która pozwala na opisywanie bezdomności z uwzględnieniem lokalnych (narodowych) czynników społecznych, gospodarczych, kulturowych itp. W Polsce funkcjonuje definicja bezdomności określona w ustawie o pomocy społecznej i taką przyjęto na potrzeby niniejszego programu.

Osoba bezdomna

Osoba bezdomna to „osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania”.¹

Osoba zagrożona bezdomnością

Jest to osoba, która przebywa w lokalu mieszkalnym (w tym placówce całodobowego pobytu) i wobec której zachodzi, co najmniej jedna z poniższych przesłanek:

1. posiada zadłużenie za czynsz powyżej 3 miesięcy,
2. posiada orzeczony nakaz eksmisji,
3. jest sprawcą lub osobą doznającą przemocy,
4. jest osobą uzależnioną lub współuzależnioną,
5. nie posiada umowy najmu na zajmowany lokal i żyje w ubóstwie,
6. nie ma możliwości powrotu do poprzedniego miejsca zamieszkania:
 - a) po opuszczeniu Zakładu Karnego,
 - b) po opuszczeniu systemu pieczy zastępczej,
 - c) po opuszczeniu innej placówki całodobowego pobytu (np. Domu Samotnej Matki, Domu Pomocy Społecznej).

Uzależnienie – jest okresowym lub stałym stanem zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego. Człowiek uzależniony odczuwa przymus wykonywania określonej czynności.

Termin „uzależnienie” jest stosowany m.in. w odniesieniu do takich zaburzeń psychicznych, jak uzależnienie od narkotyków (narkomanii), leków (lekomanii), alkoholu (alkoholizmu) czy papierosów. W szerszym rozumieniu termin „uzależnienie” stosowany także w odniesieniu do wielu innych przymusowych zachowań, m.in. kompulsywnych zakupów, oglądania telewizji, seksu, masturbacji, korzystania z gier hazardowych lub komputerowych czy też nadmiarowego korzystania z Internetu. Współczesna psychologia traktuje pojęcie „uzależnienie” szeroko

¹ art. 6 pkt 8 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.

i zakłada, że może ono obejmować także inne czynności, nad wykonywaniem których dana osoba utraciła kontrolę.²

Współzależnienie – to utrwalona forma uczestnictwa w długotrwałej i trudnej lub niszczącej sytuacji życiowej związanej z patologicznymi zachowaniami partnera, ograniczająca w sposób istotny swobodę wyboru postępowania, prowadząca do pogorszenia własnego stanu, utrudniająca zmianę własnego położenia na lepsze.

Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych w rozumieniu art. 115 §11 kk. oraz innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.³ Według polskiego prawa jest to przestępstwo znęcania się nad rodziną. Art. 207 §1 Kodeksu karnego „znęcanie się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny - podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat (ścigane z urzędu).

Ubóstwo

Jest to jedno z najbardziej spornych pojęć w ustawie o pomocy społecznej. Ustawodawca dokonał pewnego uproszczenia polegającego na tym, że ubóstwo zrównał z wymaganym do otrzymania świadczenia kryterium dochodowym. W literaturze „... wskazuje się, że jest to brak dostatecznych środków materialnych do życia, bieda, niedostatek”.⁴ Na potrzeby Programu przyjęto poniższą definicję.

Ubóstwo ustawowe to granica określona, jako kwota, która zgodnie z ustawą o pomocy społecznej uprawnia do ubiegania się o przyznanie świadczenia z pomocy społecznej, zwanej kryterium dochodowym. Zgodnie z art. 9 ustawy o pomocy społecznej kryteria dochodowe podlegają weryfikacji co 3 lata, z uwzględnieniem wyniku badań prognozy interwencji socjalnej. Badania prognozy interwencji socjalnej dokonuje Instytut Pracy i Spraw Socjalnych. Wysokość kryterium dochodowego ustalana jest na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11.07.2018r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz.U.2018.1358) od dnia 01.10.2018r. kryterium dochodowe wynosi 701,00 zł. dla osoby samotnie gospodarującej oraz 528,00 zł. na osobę w rodzinie.

² Zimbardo Philip G. Psychologia i życie, s. 31. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1999 r.

³ na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

⁴ Nitecki Jerzy. Komentarz do ustawy o pomocy społecznej, s.115

Lokal mieszkalny

Lokal mieszkalny to lokal służący do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych. Nie jest lokalem pomieszczenie przeznaczone do krótkotrwałego pobytu osób.⁵

Mieszkania wspierane zespolone

Mieszkanie wspierane zespolone to placówka realizująca usługę skierowaną do osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością, w której znajduje się zespół mieszkań wspieranych w postaci lokali mieszkalnych lub pomieszczeń mieszkalnych (z dostępem do pomieszczeń pomocniczych). Mieszkania wspierane zespolone umożliwiają czasowy, w wyjątkowych sytuacjach stały, całodobowy pobyt, z jednoczesnym zapewnieniem specjalistycznego wsparcia w zakresie integracji społecznej obejmującego pakiet usług ukierunkowanych na rozwijanie i wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności, uzyskanie samodzielności życiowej.⁶

Mieszkania wspierane rozproszone

Mieszkanie wspierane rozproszone to usługa skierowana do osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością, zapewniająca lokal mieszkalny lub pomieszczenie mieszkalne (z dostępem do pomieszczeń pomocniczych). Mieszkania wspierane rozproszone umożliwiają czasowy lub stały całodobowy pobyt, z jednoczesnym zapewnieniem specjalistycznego wsparcia w zakresie integracji społecznej obejmującego pakiet usług ukierunkowanych na rozwijanie i wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności, uzyskanie samodzielności życiowej.⁷

Mieszkanie chronione

Osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach⁸, może być przyznany pobyt w mieszkaniu chronionym.⁹ **Mieszkanie chronione** jest formą pomocy społecznej przygotowującą osoby tam przebywające, pod opieką specjalistów, do prowadzenia samodzielnego życia lub zastępującą pobyt w placówce zapewniającej całodobową opiekę. Mieszkanie chronione zapewnia warunki samodzielnego funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną.

⁵ Na podstawie art. 2 ust. 1 Ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego.

⁶ „Podręcznik. Model gminny standard wychodzenia z bezdomności.” – Pomorskie Forum na Rzecz Wychodzenia z Bezdomności. Gdańsk 2014, s. 182

⁷ „Podręcznik. Model gminny standard wychodzenia z bezdomności.” – Pomorskie Forum na Rzecz Wychodzenia z Bezdomności. Gdańsk 2014, s. 185

⁸ dotyczy przesłanek obligatoryjnego udzielenia zezwolenia na pobyt czasowy w celu połączenia się z rodziną.

⁹ art. 53 Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.

Mieszkanie chronione może być prowadzone przez każdą jednostkę organizacyjną pomocy społecznej lub organizację pożytku publicznego.

Mieszkania treningowe

Mieszkanie treningowe przeznaczone jest dla osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność, chorobę lub bezdomność potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w życiu codziennym, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez jednostki całodobowej opieki. Poprzez mieszkanie treningowe zapewnia się odpowiednie wsparcie w środowisku, warunki samodzielnego funkcjonowania, integrację ze społecznością lokalną. W decyzji o przyznaniu prawa pobytu w mieszkaniu treningowym określa się w szczególności wysokość odpłatności, jaką ponosi mieszkaniec i sposób jej ponoszenia oraz okres pobytu w mieszkaniu treningowym. Osoby użytkujące mieszkanie treningowe zobowiązane są do pisemnego potwierdzenia zapoznania się z regulaminem jego przestrzegania.

3. Podstawa prawna Programu

Podstawę prawną do planowania celów, działań i wskaźników ich realizacji stanowi szereg aktów prawnych, z których najistotniejsze to:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. z 1997r. Nr 78, poz.483 ze zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2019 r. poz. 2277 tj.);
- Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 611 tj.);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U. z 2020r., poz. 1057. tj.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r. poz. 1507, 1622, 1690, 1818, 2473.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r., poz. 218, 956. tj.).
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821. tj.)

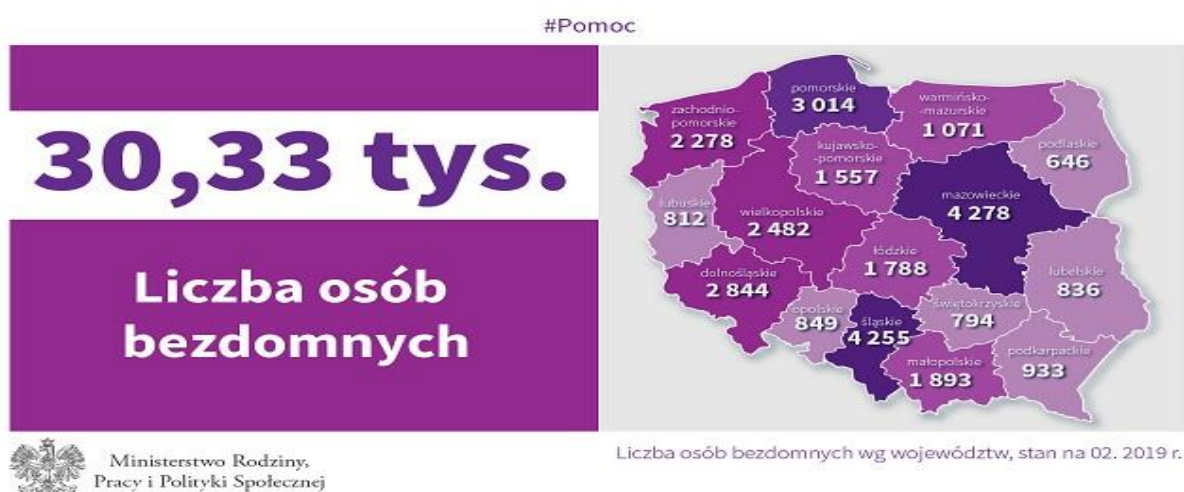
4. Diagnoza bezdomności

Do diagnozy zjawiska bezdomności wykorzystano przede wszystkim dane uzyskane podczas *Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych* przeprowadzonego w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r., a także przeprowadzone badania na podstawie materiałów własnych MOPS w Głogowie. Celem było jak najdokładniejsze zbadanie i określenie skali zjawiska. Powodem przyjęcia stosunkowo krótkiego czasokresu badawczego był fakt, iż kwartał pierwszy roku 2019 to okres zimowy, w którym największa liczba osób bezdomnych korzysta z pomocy instytucjonalnej. Charakter zjawiska bezdomności, podobnie jego rzeczywista skala nie został

jednoznacznie określony. Z uwagi na brak przekrojowych danych dotyczących populacji osób bezdomnych, a w szczególności badań o charakterze socjodemograficznym trudno jest sporządzić portret ogółu takich obywateli. Jedynym do tej pory przeprowadzonym ogólnopolskim badaniem „jakościowym” populacji osób bezdomnych, było badanie socjogeograficzne zrealizowane już po raz piąty przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przy okazji realizacji *Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych*. Badanie to było przeprowadzone w nocy z 13 na 14 lutego 2019 roku. W trakcie realizacji badań zebrano ponad 30 tys. egzemplarzy *Kwestionariusza Osoby Bezdomnej*, które zostały następnie wprowadzone do programu Centralnej Aplikacji Statystycznej. Łącznie uzyskano informacje na temat 30 330 osób bezdomnych. Liczba ta, jest mniejsza niż całkowita liczba osób bezdomnych w Polsce, ponieważ nie wszystkie osoby objęte badaniem ilościowym wyraziły zgodę na udział w badaniu socjodemograficznym.

Nadal najwięcej osób bezdomnych przebywa w województwach: mazowieckim (4 278 osób), śląskim (4 255 osoby) i pomorskim (3 014 osób). Najmniej w województwie podlaskim (646 osoby), świętokrzyskim (794 osoby) oraz lubuskim (812 osób). We wszystkich województwach można zaobserwować spadek liczby osób bezdomnych, jedynie w województwie świętokrzyskim jest ich nieznacznie więcej w porównaniu do poprzedniej edycji badania (wzrost o 32 osoby).¹⁰

Schemat 1 Liczba osób bezdomnych na terenie Polski, wg województw

Źródło : Opracowanie MRPiPS

W wyniku tych badań uzyskano charakterystykę grupy osób bezdomnych, której najważniejsze cechy zaprezentowane są poniżej:

Wiek

Najliczniej reprezentowaną grupą wiekową wśród bezdomnych były osoby w wieku 41-60 lat

¹⁰ www.gov.pl/web/rodzina/wyniki-ogolnopolskiego-badania-liczby-osob-bezdomnych-edycja-2019

(45,5%). W tej grupie wiekowej odnotowano 13 801 osób bezdomnych (w tym 1 770 kobiet i 12 031 mężczyzn). Najmniej liczną grupą bezdomnych były osoby niepełnoletnie – łącznie 3,3%, oraz osoby w wieku 18-25 lat (2,6% ogółu).

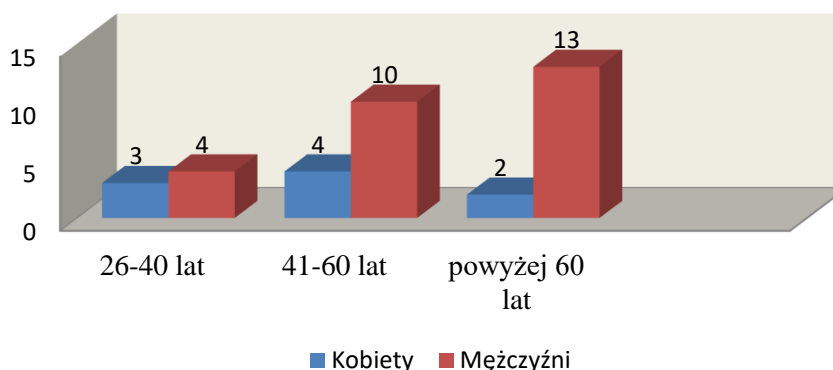
W Głogowie najliczniejszą grupę wiekową stanowią osoby w wieku 41 lat i więcej tj. 63,9% ogółu osób bezdomnych z ostatnim zameldowaniem na pobyt stały w Głogowie. W tym przedziale wiekowym osoby bezdomne to głównie mężczyźni – 55,6%, natomiast kobiety – 8,3%. Liczbę osób bezdomnych w podziale na wiek i płeć obrazuje tabela nr 1.

Tabela 1. Liczba osób bezdomnych w Głogowie w podziale na wiek i płeć

Przedział wiekowy	18-25 lat		26-40 lat		41-60 lat		Powyżej 60 lat	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
Liczba osób	0	0	3	4	4	10	2	13

Źródło: Opracowanie własne MOPS w Głogowie na podstawie Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych przeprowadzonego w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r. dane dla miasta Głogów

Schemat 2. Liczba osób bezdomnych w Głogowie w rozbiciu na płeć i wiek

Źródło: Źródło: Opracowanie własne MOPS w Głogowie na podstawie Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych przeprowadzonego w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r. dane dla miasta Głogów.

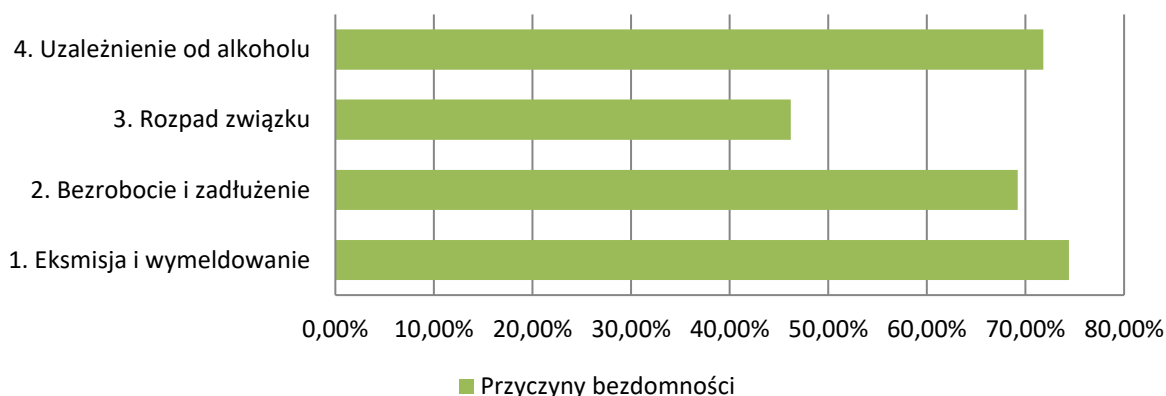
Przyczyny bezdomności

Nieco zmieniły się okoliczności, które osoby bezdomne wskazywały jako główną przyczynę swojej sytuacji życiowej. Konflikt rodzinny był najczęściej podawanym źródłem kryzysu bezdomności przez osoby badane – 32,2%, zaraz po nim wskazywano uzależnienie – niespełna 28%. W dalszej kolejności znalazły się: eksmisja, wymeldowanie – 26,3%, które podczas poprzedniego badania uznawane były za główną przyczynę bezdomności, a następnie rozpad związku – 18,4%.

W Głogowie wśród przyczyn swojej bezdomności ankietowani najczęściej wybierali eksmisję i wymeldowanie – 74,4 %, bezrobocie i zadłużenie – 69,2 %, rozpad związku – 46,2% oraz uzależnienie od alkoholu – 71,8%. Najrzadziej wskazywanym powodem bezdomności było

opuszczenie zakładu karnego, inne uzależnienia oraz zły stan zdrowia, niepełnosprawność. Z doświadczeń pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie wynika, że pierwotnie podawana przyczyna bezdomności przez osobę nią dotkniętą, najczęściej jest odmienna od faktycznej – wskazanej po nawiązaniu odpowiednich relacji opartych na zaufaniu. Podczas pierwszych spotkań, bardzo często, jako przyczynę bezdomności, osoby podają, że to ich wybór, „sposób na życie”, „potrzeba wolności” itp. Po czasie okazuje się, że na bezdomność złożyło się nadużywanie alkoholu, a następnie stosowanie przemocy, rozwód, zerwanie więzi itd. Wyszczególnione poniżej przyczyny bezdomności kumulowały się.

Schemat 3. Przyczyny bezdomności

Źródło: Opracowanie własne MOPS w Głogowie na podstawie Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych przeprowadzonego w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r. dane dla miasta Głogów.

Z uwagi na to, że osoby bezdomne często migrują z miejsca na miejsce, korzystają z pomocy równocześnie wielu instytucji, a niektórzy odmawiają przyjęcia pomocy, dokonanie szczegółowej diagnozy zjawiska bezdomności jest trudne. Na podstawie zebranych danych przez MOPS w Głogowie szacuje się, że na terenie miasta łącznie przebywa średnio dziennie około 90 osób bezdomnych, z czego około 2/3 to osoby, których ostatnim zameldowaniem są inne gminy.

Z pomocy MOPS w Głogowie w 2018 roku skorzystały 62 osoby bezdomne z ostatnim stałym zameldowaniem w Głogowie, natomiast w 2019 roku skorzystało 67 osób (na podstawie sprawozdania MOPS w Głogowie za 2018r. i 2019r.). Na podstawie wywiadów środowiskowych przeprowadzonych przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej można określić przyczyny, które powodują bezdomność.

Tabela 2. Najczęstsze przyczyny bezdomności w roku 2018 oraz w 2019

Lp.	Przyczyna bezdomności	Liczba osób w 2018 roku	Liczba osób w 2019 roku
1	Brak stałych dochodów, utrata pracy, ubóstwo	62	64
2	Uzależnienie od alkoholu	28	31

3	Rozpad rodziny	18	21
4	Eksmisja	29	30
5	Przemoc w rodzinie	9	5

Źródło: opracowanie własne MOPS Głogów.

*Jedna osoba może występować w kilku dysfunkcjach. Dane nie sumują się.

Ubóstwo, brak stałych dochodów, uzależnienia i eksmisja jest główną przyczyną bezdomności osób, które w 2018 i 2019 roku skorzystały ze świadczeń pomocy społecznej (na podstawie wywiadów środowiskowych przeprowadzonych przez pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie).

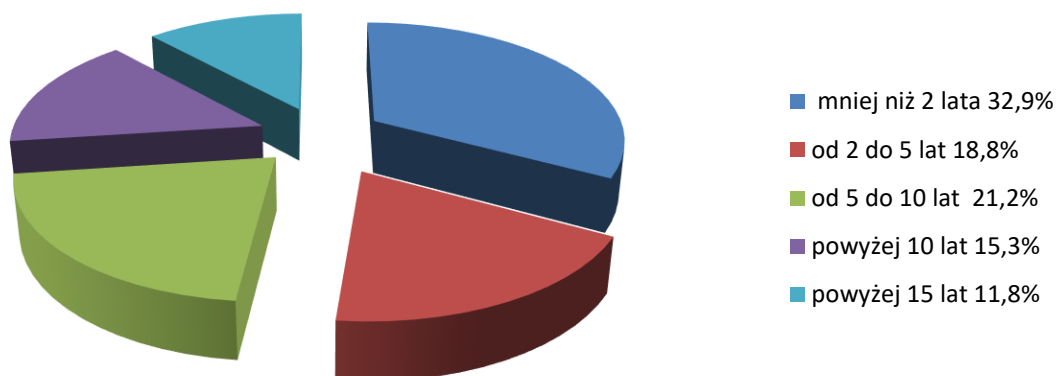
Wskazanie przyczyny trudnej sytuacji jest niezbędne do przyznania pomocy w myśl ustawy o pomocy społecznej.

Czas pozostawania w bezdomności

Na podstawie informacji uzyskanych podczas ubiegłorocznej edycji ogólnopolskiego badania można zaobserwować, iż wydłużają się epizody bezdomności wśród badanych osób. Najliczniejszą grupę stanowią obecnie osoby pozostające w kryzysie bezdomności powyżej 5 do 10 lat – 7 961 osób (27,84%). Kolejna grupa to osoby bezdomne najkrócej, tj. do 2 lat – 6 677 osób (23,35%).

Wśród osób bezdomnych, przebywających na terenie miasta Głogowa osoby pozostające w bezdomności w okresie krótszym niż 2 lata stanowią 32,9% ogółu, od 2 do 5 lat stanowią 18,8% ogółu, od 5 do 10 lat stanowią 21,2% ogółu, powyżej 10 lat stanowią 15,3% ogółu, powyżej 15 lat 11,8 % ogółu osób bezdomnych z Głogowa.

Schemat 4. Czas pozostawania w bezdomności

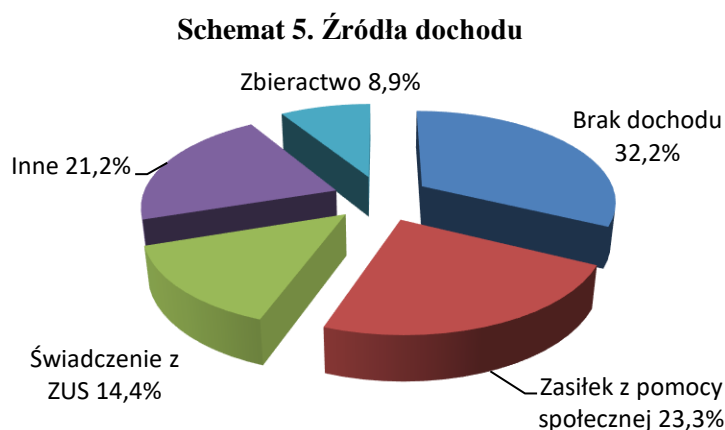
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych przeprowadzonego w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r. dane dla miasta Głogów.

Źródła dochodów

Większość osób bezdomnych poddanych badaniu socjodemograficznemu wskazała, że źródłem ich utrzymania był zasiłek z pomocy społecznej (niespełna 38%). W drugiej kolejności wskazywano jednak emeryturę/rentę (15,8%), a nie jak poprzednio zbieractwo, które

obecnie jest trzecim najczęściej deklarowanym źródłem utrzymania osób bezdomnych – 11,6%. Wciąż dość liczną grupę stanowią osoby, które utrzymują, iż w ogóle nie posiadają dochodu (17,8%).

Osoby bezdomne, przebywające na terenie Głogowa, podobnie jak ankietowani w całym kraju wskazali, iż źródłem ich utrzymania jest zasiłek z pomocy społecznej (23,3%). W drugiej kolejności wskazywano świadczenie z ZUS (14,4%). Jako trzecie najczęściej wskazywane źródło utrzymania osób bezdomnych – 8,9% jest zbieractwo. Jednak największy procent osób bezdomnych wskazywało, iż nie posiada żadnego dochodu (32,2%).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Ogólnopolskiego badania liczby osób bezdomnych przeprowadzonego w nocy z 13 na 14 lutego 2019 r. dane dla miasta Głogów.

Modele pracy z osobami bezdomnymi. Metody i formy stosowane w Głogowie.

Pomorskie Forum na Rzecz Wychodzenia z Bezdomności w Gdańsku opracowało standardy wychodzenia z bezdomności, które rekomendowane są do stosowania w Polsce. Opisują one trzy modele pracy z osobami bezdomnymi.

Zgodnie z **modelem drabinkowym** osoba bezdomna powinna przechodzić wszystkie szczeble po kolei od ogrzewalni do mieszkania treningowego, aż do usamodzielnienia się. **Ogrzewalnia** jest najniższym stopniem wsparcia, która zapewnia w okresie jesienno-zimowym bezpieczeństwo przed niskimi temperaturami osobom bezdomnym również pod wpływem alkoholu. Jest wyposażona w miejsca do siedzenia czynna od 20:00 do 6:00. Przebywają w niej osoby, które nie podjęły jeszcze współpracy w kierunku polepszenia swojej sytuacji życiowej i zmiany sposobu życia. Następnym stopniem wsparcia jest **noclegownia**. Wyposażona jest w łóżka, czynna przez cały rok od 18:00 do 8:00 zapewnia tymczasowe miejsce noclegowe dla osób bezdomnych rozpoczynających współpracę z pracownikami socjalnymi. Kolejny stopień modelu drabinkowego to **schronisko**, zapewniające całodobowe schronienie dla osób bezdomnych, które ściśle współpracują z pracownikami socjalnymi na rzecz wyjścia z bezdomności. Pokoje schroniska wyposażone są w łóżka i szafy. Ostatnim stopniem jest **mieszkanie treningowe**, w którym osoby uczą się samodzielnego życia i dokonywania opłat mieszkaniowych. Po takim procesie osoba bezdomna jest gotowa rozpocząć życie w lokalu socjalnym lub innym, tj. wyjść z bezdomności. Proces wychodzenia z bezdomności na każdym jego etapie może być (i bywa) przerwany, co powoduje, że osoba ponownie znajduje się na najniższym szczeblu modelu drabinkowego tj. w ogrzewalni. Proces usamodzielniania jest długotrwały i kosztowny, który w większości przypadków wynosi około 7 lat.

W 2018r. prowadzenie placówki dla osób bezdomnych Miasto Głogów zleciło organizacji pozarządowej – Stowarzyszeniu „Bractwo Jana Pawła II” przy Parafii Rzym. – Kat. p.w. Miłosierdzia Bożego w Głogowie, prowadzącej Schronisko dla osób bezdomnych w Żukowicach, otrzymującej dotację z budżetu Gminy Miejskiej w Głogowie. Wysokość środków finansowych przekazanych w 2018 roku organizacji z przeznaczeniem na zapewnienie schronienia i rehabilitację społeczną osób bezdomnych wyniosła 25 700,00zł. Koszt pobytu jednej osoby w placówce zgodnie z umową zawartą pomiędzy Gminą Miejską Głogów, a Stowarzyszeniem wynosiła 25,00zł dziennie wraz z wyżywieniem. Od 01 listopada 2019r. realizację zadania, polegającego na zapewnieniu schronienia i posiłku osobom bezdomnym Prezydent Miasta Głogowa przekazał Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Głogowie. Zleceniobiorca zobowiązany został do zapewnienia schronienia osobom bezdomnym przebywającym na terenie Głogowa, w tym dla osób z ostatnim stałym miejscem zameldowania w Głogowie w liczbie 20 miejsc.

Zgodnie z w/w standardami w Głogowie stosowany jest również **system paletowy**, który dopuszcza skorzystanie osoby bezdomnej bezpośrednio z „ulicy” z odpowiedniej dla niej formy wsparcia na przykład od razu do schroniska, pomijając niższe szczeble.

Trzeci model pracy z osobami bezdomnymi polega na umieszczaniu osoby bezdomnej **bezpośrednio z „ulicy” do mieszkania wspieranego**. Obecnie taki model stosowany jest w kilku gminach na terenie Polski. Uważa się, że jest najtańszy i ma wysoką skuteczność z uwagi na to, że osoba bezdomna nie przechodzi długoletniej reintegracji społecznej i zawodowej w placówkach instytucjonalnych. W Głogowie nie jest on praktykowany.

W 2016 roku weszły w życie zmiany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, które w szczególności uporządkowały zapisy dotyczące osób bezdomnych. Zmiany te określiły katalog placówek (schroniska, noclegownie), w których udziela się schronienia dla osób bezdomnych, umożliwiając interwencyjny bezpieczny pobyt osobom bezdomnym w ogrzewalni. Ponadto wprowadziły obowiązek zawierania kontraktów socjalnych z każdą osobą bezdomną kierowaną do schroniska dla bezdomnych, jak również uszczegółowiły katalog osób, które mogą przebywać w ww. placówkach, tj. jedynie osoby zdolne do samoobsługi, których stan zdrowia nie zagraża zdrowiu i życiu innych osób przebywających w placówce. Wprowadzone zmiany określiły również, że przyznanie miejsca w noclegowni lub ogrzewalni na podstawie art. 101 ust. 3 nie wymaga wydania decyzji administracyjnej oraz przeprowadzenia wywiadu środowiskowego, a wydatki na poniesioną pomoc nie podlegają zwrotowi. Nowe zapisy spowodowały zwiększenie kosztów Gminy Miejskiej Głogów z powodu konieczności zapewnienia miejsc pobytu w placówkach całodobowych (DPS-y) osobom bezdomnym po wyjściu ze szpitala wymagającym rekonwalescencji, przy czym miesięczny koszt pobytu jest ponad 5-krotnie wyższy od obecnie istniejącego schroniska, udzielającego wsparcia. Braku możliwości lub zdecydowanie utrudnione ubieganie się o zwrot kosztów za udzieloną pomoc od gminy ostatniego stałego zameldowania osoby bezdomnej, ponieważ gmina pobytu będzie zobowiązana zapewnić schronienie w noclegowni i ogrzewalni w przypadkach szczególnie uzasadnionych sytuacją osobistą osoby, która nie jest sprecyzowana w przepisach, ani co do okresu, ani przesłanek szczególności sytuacji. Nadto gmina zapewniająca schronienie w tym trybie nie będzie mogła ubiegać się o zwrot kosztów. Biorąc pod uwagę, że do Głogowa przybywają osoby bezdomne z innych gmin, koszt ich

utrzymania w ogrzewalni i noclegowni obciąża Gminę Miejską Głogów. Wprowadzone zmiany w ustawie mogą jednak pozytywnie wpłynąć na podniesienie skuteczności pracy z osobami bezdomnymi z uwagi na obowiązek zawierania przez osoby bezdomne kontraktów socjalnych z pracownikami ośrodka pomocy społecznej.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie w 2019r. skierował do Schroniska dla Bezdomnych w Żukowicach, w celu udzielenia schronienia 17 osób bezdomnych, którzy ostatnie stałe zameldowanie posiadali w Głogowie. Ponadto Zespół ds. Osób Bezdomnych MOPS w Głogowie prowadził pracę socjalną z osobami bezdomnymi, które ostatnie stałe zameldowanie posiadały poza Głogowem. Praca ta polegała na pomocy w uzyskaniu dokumentów, złożeniu wniosków o orzeczenie niepełnosprawności, zarejestrowaniu się w PUP, motywowaniu do podjęcia leczenia odwykowego, motywowaniu do intensywnego poszukiwania pracy, do złożenia wniosku o lokal socjalny oraz przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych z bezdomnymi i sporządzaniu dokumentacji niezbędnej do przyznania pomocy. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej dokumentacja ta na podstawie art. 101 ust. 2 przesyłana jest do gminy właściwej według ostatniego miejsca zameldowania na pobyt stały klienta.

Tabela 3. Liczba osób bezdomnych korzystających w 2018 i 2019 roku z placówek zapewniających tymczasowe schronienie

Nazwa placówki zapewniającej tymczasowe schronienie	Osoby z Głogowa		Osoby spoza Głogowa		Razem osoby	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
Schronisko dla Osób Bezdomnych im. Św. Siostry Faustyny w Żukowicach	130	107	296	294	336	401
Noclegownia im. Brata Alberta w Głogowie	54	55	54	55	108	110
Ogrzewalnia dla Osób Bezdomnych w Głogowie	54	55	54	55	108	110
Razem	238	217	404	404	642	621

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Głogowie.

Łącznie w 2018 roku w placówkach przebywały 642 osoby bezdomne, z czego 63% to osoby bezdomne spoza Głogowa. Natomiast w 2019 roku w placówkach przebywały 621 osoby bezdomne, z czego 65% to osoby bezdomne spoza Głogowa.

Osoby bezdomne w miejscach niemieszkalnych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie udziela również pomocy osobom bezdomnym przebywającym w miejscach niemieszkalnych, takich jak ogródki działkowe, klatki schodowe oraz pustostany. Ponadto Zespół ds. Osób Bezdomnych monitoruje i informuje o możliwości skorzystania z pomocy społecznej osoby bezdomne, które przebywają

w pustostanach, wiatach śmietnikowych, bunkrach, koczowiskach na obrzeżach miasta, parkach, klatkach schodowych, dworcach i w pobliżu sklepów wielkopowierzchniowych. Osoby te korzystają z pomocy w formie gorących posiłków, odzieży, prania, kąpieli itp. Ww. pomoc realizowana jest w różnych miejscach m.in. w MOPS, MCWR, kościołach oraz organizacjach pozarządowych.

W tym przypadku ważna jest wymiana informacji pomiędzy służbami miejskimi. MOPS i Policja wspólnie aktualizują mapę miejsc niemieszkalnych, w których przebywały osoby bezdomne. Pracownicy socjalni MOPS w Głogowie i innych służb miejskich dowiadują się o nich w czasie monitorowania terenu miasta lub od innych bezdomnych. Osoby te należy doliczyć do średniej dziennej liczby osób bezdomnych przebywających na terenie Głogowa.

5. Diagnoza zagrożeń bezdomnością i przeciwdziałanie.

Analizując dane podawane przez Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Głogowie, który zarządza i administruje zasobem mieszkaniowym gminy można stwierdzić, że w Głogowie jest wiele lokali zadłużonych powyżej wartości 3 miesięcznego czynszu, ale odnotowano niewielki spadek liczby lokali zadłużonych powyżej wartości dwunastomiesięcznego czynszu. Osoby z tych lokali należy uznać za zagrożone bezdomnością, które w przyszłości mogą zasilić grono osób bezdomnych. Gmina realizuje wyroki wydane zarówno w stosunku do byłych najemców lokali administrowanych przez ZGM jak również lokali będących w zasobach TBS, SM „Nadodrze” czy lokali prywatnych właścicieli. Dodatkowo Gmina jest zobowiązana - na wezwanie komornika sądowego do wskazania pomieszczenia tymczasowego byłym właścicielom, których lokale zostały zlicytowane, a którzy nie wydali nieruchomości aktualnym właścicielom. Obowiązek realizacji wyroków eksmisyjnych jest znaczącym problemem społecznym występującym w Głogowie, który może wpłynąć na wzrost liczby osób bezdomnych. W/w zjawisko obrazuje tabela nr 4.

Tabela 4. Sytuacja mieszkaniowa na rynku głogowskim w latach 2017-2018

L.p.	Wyszczególnienie	2017	2018	Trend 2018:2017
1.	2	3	4	5
1.	Liczba lokali mieszkalnych ogółem w mieszkaniowym zasobie Gminy Miejskiej Głogów	1 913	1 837	0,96
2.	Liczba lokali socjalnych w mieszkaniowym zasobie Gminy Miejskiej Głogów	445	461	1,04
3.	Liczba lokali zadłużonych w opłatach czynszu do 3-m-cy	480	445	0,93
4.	Liczba lokali zadłużonych w opłatach czynszu w przedziale od 3 do 12 m-cy	188	162	0,86
5.	Liczba lokali zadłużonych w opłatach czynszu powyżej 12 m-cy	331	307	0,93

6.	Liczba orzeczonych sądowo eksmisji z prawem do lokalu socjalnego	16	6	0,38
7.	Liczba orzeczonych sądowo eksmisji bez prawa do lokalu socjalnego	21	12	0,57
8.	Liczba zrealizowanych wyroków sądowych o eksmisję z prawem do lokalu socjalnego	4	2	0,50
9.	Liczba zrealizowanych wyroków sądowych o eksmisję bez prawa do lokalu socjalnego	11	9	0,82

Źródło: opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Głogowie. Dane zawarte w wierszach 1-5 i kol. 3-4 oznaczają odpowiednio stany na koniec grudnia 2017-2018 r. i nie obejmują lokali, których najemcy z powodu zalegania w opłatach zostali skierowani na drogę postępowania sądowego.

Powyższe dane dotyczą stanu za ostatni kwartał roku 2017 i 2018. Według tabeli nr 4 w roku 2017 na 1 913 ogółu lokali w Głogowie – zadłużonych było 999 (52,52%), a w 2018 roku na 1 837 lokale – zadłużonych było 914 (49,76%).

Lokali zadłużonych na kwotę powyżej wartości 12-miesięcznego czynszu w 2017 roku było 331, tj. 33,13 % wszystkich zadłużonych lokali, a w 2018 roku było 307, tj. 33,59% wszystkich zadłużonych lokali. Natomiast lokali zadłużonych na kwotę powyżej wartości 3-miesięcznego czynszu, a poniżej wartości 12-miesięcznego czynszu w 2017 roku było 188, tj. 18,82% wszystkich zadłużonych lokali, a w 2018 roku było 162, tj. 17,72% wszystkich zadłużonych lokali.

Osoby zagrożone bezdomnością charakteryzują się wieloma dysfunkcjami prowadzącymi do wykluczenia społecznego i bez pomocy instytucjonalnej nie będą zdolne do przezwyciężenia tej trudnej sytuacji, w której się znajdują. Ubóstwo, brak stałych dochodów i uzależnienia są główną przyczyną bezdomności w Głogowie. Analizując sprawozdanie MOPS w Głogowie za 2019r. wynika, że najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej są podobne przyczyny, które powodują bezdomność.

Świadczeniobiorcy systemu pomocy społecznej (dane ze sprawozdań MOPS w Głogowie za lata 2017 – 2019)

MOPS w Głogowie realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i objął wsparciem w 2017 r. 1 205 rodzin składających się z 2 479 osób, w 2018 r. – 1 160 rodzin, składających się z 2 255 osób, a w 2019 r. – 1 160 rodzin składających się z 2 747 osób.

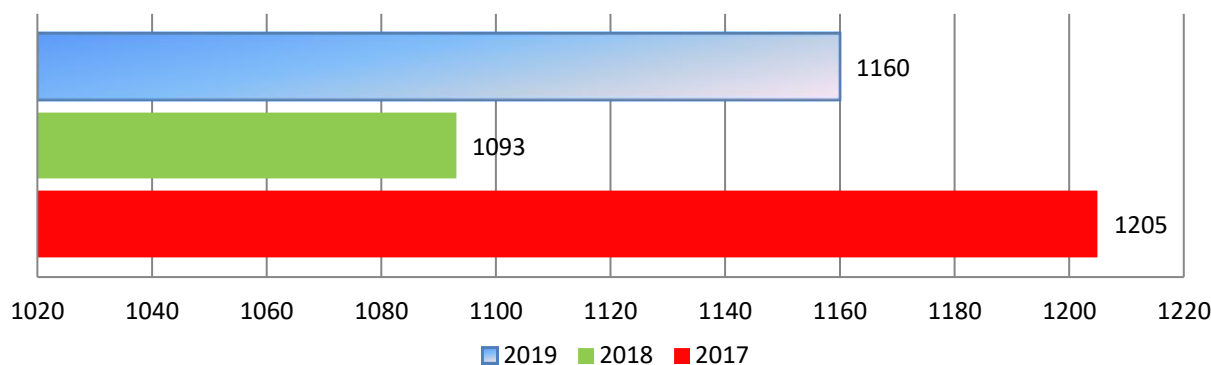
Tabela 5. Środowiska korzystające z pomocy społecznej z tytułu ustawy o pomocy społecznej w latach 2017-2019

Rok	Liczba środowisk objętych pomocą MOPS w Głogowie	Liczba osób w tych środowiskach
2017	1 205	2 479
2018	1 093	2 255
2019	1 160	2 747

Źródło: Sprawozdanie MOPS w Głogowie za 2017, 2018 i 2019 rok, Dział 3

Z danych pochodzących z roku 2018 w stosunku do danych z roku 2019 wynika, iż nastąpił wzrost ogólnej liczby środowisk korzystających ze wsparcia systemu pomocy społecznej, jednakże spadek w porównaniu do roku 2017, ale z kolei objęto pomocą społeczną większą liczbę osób.

Schemat 6. Liczba-środowisk objętych pomocą społeczną MOPS w Głogowie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie na podstawie sprawozdania MOPS w Głogowie za 2017, 2018 i 2019 rok, Dział 3

Powody przyznania pomocy rodzinom objętym pomocą społeczną.

Najczęściej występujące powody trudnej sytuacji życiowej klientów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Najczęściej występujące powody trudnej sytuacji życiowej rodzin klientów systemu pomocy społecznej w latach 2017 – 2019

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
	2017	2018	2019
Ubóstwo	556	447	414
Bezdomność	63	62	72
Bezrobocie	426	352	286
Niepelnosprawność	379	328	294
Długotrwała lub ciężka choroba	744	691	656
Potrzeba ochrony macierzyństwa	47	33	40
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	283	485	478
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	12	12	7
Alkoholizm	65	60	39
Narkomania	9	11	4

Źródło: Sprawozdanie MOPS w Głogowie za 2017, 2018 i 2019 rok, Dział 4

*Dane nie sumują się

Najczęstszymi powodami korzystania klientów z pomocy społecznej w 2019 roku była długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, jak

również ubóstwo. Kolejną grupę stanowi bezrobocie i niepełnosprawność. Z doświadczeń i obserwacji pracowników MOPS wynika, że problemem społecznym w Głogowie staje się brak odpowiedzialności za zaciągane zobowiązania. Coraz więcej osób ubiega się o łatwo dostępne pożyczki, dokonuje zakupów ratalnych, a następnie nie spłaca rat. Podobne zachowania obserwowane są wśród podopiecznych korzystających z zasobów lokalowych Gminy Miejskiej Głogowa. Osoby nie utożsamiają się z obowiązkiem opłacania czynszu z różnych powodów, przede wszystkim z poczucia bezkarności (szczególnie osoby, które otrzymały orzeczenie o eksmisji z prawem do lokalu socjalnego) oraz braku nawyków (dziedziczona bezradność i bierność społeczno-zawodowa).

Pomoc dla osób opuszczających zakłady karne

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie w 2017 roku udzielił pomocy 12 osobom po opuszczeniu zakładu karnego, w 2018 roku – 14 osobom, natomiast w 2019 roku MOPS w Głogowie udzielił pomocy 13 osobom, które opuściły zakład karny. Udzielono pomocy w formie finansowej, tj. zasiłków celowych na zakup żywności, środków czystości, odzieży, obuwia; w formie rzeczowej, tj. pakietów odzieżowych, czystościowych czy przemysłowych. Udzielono również pomocy w formie pracy socjalnej.

Wszystkie osoby, które po opuszczeniu zakładu karnego zgłosiły się do MOPS-u w Głogowie w sprawie udzielenia pomocy społecznej zostały poinformowane o możliwości skorzystania z pomocy specjalistycznej w formie konsultacji psychologicznych, pedagogicznych i informacji prawnych. Praca socjalna z ww. osobami polegała przede wszystkim na:

- motywowaniu do podjęcia działań zmierzających do poprawy sytuacji,
- mobilizacji i pomocy w kompletowaniu dokumentów niezbędnych do ubiegania się o orzeczenie stopnia niepełnosprawności – leczenia i starania o orzeczenie,
- kierowaniu do Powiatowego Urzędu Pracy w Głogowie,

Osoby opuszczające zakłady karne to osoby potencjalnie zagrożone bezdomnością, gdyż niejednokrotnie nie mogą wrócić do poprzedniego miejsca zamieszkania np. z powodu administracyjnego wymeldowania.

Z danych MOPS w Głogowie za IV kwartał roku 2018 oraz 2019 wynika, że zmniejsza się liczba sprawców przemocy, natomiast zwiększa się liczba osób doznających przemocy w rodzinie.

Tabela 7. Łączna liczba sprawców i doznających przemocy w Głogowie w latach 2017 - 2019

	2017r.	2018r.	2019r.
Liczba sprawców przemocy w rodzinie	231	249	240
Liczba doznających przemocy w rodzinie	383	424	512

Źródło: Sprawozdanie Zespołu Interdyscyplinarnego MOPS w Głogowie za rok 2018 i 2019.

Osoby doznające przemocy, jak i sprawcy to osoby potencjalnie zagrożone bezdomnością. Obecnie działania wspierające realizowane są min. w oparciu o Krajowy Program

Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020, wprowadzony Uchwałą Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014r.¹¹, określa w działaniu 2.3.9. „Tworzenie warunków umożliwiający osobom dotkniętym przemocą w rodzinie otrzymanie w pierwszej kolejności mieszkań socjalnych” oraz wskaźniki do działania tj.:

- liczbę opracowanych uregulowań prawnych (przepisów prawa miejscowego, regulaminów etc.) umożliwiających pomoc osobom dotkniętym przemocą w uzyskaniu mieszkania,
- liczbę mieszkań socjalnych przyznanych osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w pierwszej kolejności.

Dodatkowe grupy osób/rodzin zagrożonych bezdomnością

Z obserwacji i doświadczeń zawodowych pracowników instytucji miejskich oraz organizacji pozarządowych wynika, że w diagnozie uwzględnić należy dodatkowe – wyżej nieujęte – grupy osób występujące, jako zagrożone bezdomnością. Będą to:

1. rodziny niekorzystające z instytucjonalnego wsparcia w Głogowie, pochodzące z innych – najczęściej małych, okolicznych gmin, które poszukując szans zawodowych i mieszkaniowych osiedlają się na terenie Głogowa w wynajętych mieszkaniach. Rodziny te często dysfunkcyjne, pochodzące z takich samych dysfunkcyjnych rodzin macierzystych, nieradzące sobie z utrzymaniem mieszkania, wychowywaniem dzieci, własnym uzależnieniem lub chorobą, do pomocy instytucjonalnej trafiają dopiero w sytuacji kryzysowej (interwencja Policji, Sądu Rodzinnego itp.),
2. osoby będące w kryzysie psychicznym (ze zdiagnozowaną chorobą psychiczną lub bez diagnozy),
3. osoby z niepełnosprawnością intelektualną (bez opiekuna prawnego, najczęściej z lekkim lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności),
4. osoby starsze samotne, pozbawione wsparcia lokalnego środowiska oraz wsparcia środowiskowego.

Rodziny wymienione w punkcie 1 w przypadku nagłej utraty zatrudnienia i środków do życia najczęściej z dnia na dzień, w ciągu miesiąca mogą stać się bezdomnymi przebywającymi na terenie Głogowa. Brak możliwości znalezienia tymczasowego mieszkania o niskich kosztach utrzymania jest dla tych rodzin barierą nie do pokonania. Rozwiązanie problemu stosowane w niektórych miastach w Polsce to hostele prowadzone przez organizację pozarządową. Hostele te są nisko kosztowe z dodatkową ofertą wsparcia (porady prawne, psychologiczne, praca socjalna itd.).

Natomiast środowiska wymienione w pkt 2, 3 i 4 stają się osobami zagrożonymi bezdomnością w momencie np. zaostrzenia przebiegu choroby, postępującej demencji, utraty osoby najbliższej (np. zgon rodzica opiekującego się dorosłą osobą z niepełnosprawnością intelektualną). Środowiska te również trafiają do pomocy instytucjonalnej w sytuacji interwencyjnej/kryzysowej. To osoby, które mogą funkcjonować w lokalu mieszkalnym przy udziale wsparcia zewnętrznego w ustalonym zakresie w zależności od występującego problemu. Brak tego rodzaju rozwiązań powoduje, iż ww. osoby stają się w efekcie

¹¹ M.P. z 2014 r., poz. 445

bezdolnymi i trafiają do schroniska dla bezdomnych lub domów pomocy społecznej. Rozwiązania funkcjonujące w Polsce to tzw. mieszkania wspierane prowadzone przez organizacje pozarządowe. Liczebność ww. problematycznych środowisk jest trudna do jednoznacznego zdiagnozowania.

Zasoby mieszkaniowe Gminy Miejskiej Głogów

Politykę mieszkaniową oprócz powszechnie obowiązujących przepisów prawa regulują dwie uchwały Rady Miejskiej w Głogowie:

1. Uchwała nr XXVII/236/16 Rady Miejskiej w Głogowie z dnia 25 października 2016r. w sprawie zatwierdzenia Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miejskiej Głogów na lata 2016-2020,
2. Uchwała Rady Miejskiej w Głogowie Nr XIX/162/16 z dnia 23 lutego 2016 roku w sprawie ustalenia zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Głogów.

Mieszkaniowy zasób Gminy Miejskiej Głogów tworzą lokale mieszkalne położone w budynkach stanowiących w całości własność Gminy oraz lokale mieszkalne położone w budynkach stanowiących współwłasność Gminy i innych właścicieli (Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nadodrze”). Zarówno powierzchnia lokali mieszkalnych Gminy, jak i ich ilość ulega ciągłym zmianom.

Gmina Miejska Głogów na dzień 31.12.2019 r. posiadała 1 839 lokale mieszkalnych w tym:

- 1362 lokale komunalne,
- 462 lokale socjalne,
- 15 pomieszczeń tymczasowych.

Natomiast na dzień 31.12.2019 r. Gmina Miejska Głogów posiadała 1 754 lokale mieszkalne w tym:

- 1289 lokale komunalne,
- 465 lokale socjalne,
- 16 pomieszczeń tymczasowych.

Zapotrzebowanie na lokale mieszkalne i socjalne wynika z ilości złożonych wniosków, jak również ilości wyroków sądowych o eksmisję z lokalu. Poniższa tabela przedstawia stan na ostatni dzień roku 2017, 2018 oraz 2019.

Tabela 8. Liczba złożonych wniosków o przydział lokalu mieszkalnego/socjalnego

Wyszczególnienie	Ilość wniosków na dzień 31.12.2017		Ilość wniosków na dzień 31.12.2018		Ilość wniosków na dzień 31.12.2019	
	Mieszkalnych	Socjalnych	Mieszkalnych	Socjalnych	Mieszkalnych	Socjalnych
Wnioski złożone o przydział lokalu z zasobu mieszkaniowego Gminy Miejskiej Głogów	42	135	41	145	55	107

Ilość osób umieszczonych na liście po weryfikacji Społecznej Komisji Mieszkaniowej	21	40	34	52	30	46
Wyroki sądowe orzekające o zobowiązaniu Gminy do zapewnienia lokalu socjalnego	-	174	-	181	-	167

Źródło: Urząd Miejski w Głogowie, Wydział Spraw Społecznych.

Stawki czynszowe za najem lokali w budynkach komunalnych w 2018 roku kształtowały się na poziomie od 2,01 zł/m² do 6,46 zł/m². Stawka czynszu za najem lokalu socjalnego wynosiła 1,00 zł/m². Natomiast w roku 2019 stawki czynszowe za najem lokali w budynkach komunalnych kształtowały się na poziomie od 2,06 zł/m² do 6,48 zł/m², a stawka czynszu za najem lokalu socjalnego wynosiła 1,03 zł/m².

Zgodnie z ewidencją prowadzoną przez Wydział Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Głogowie, na koniec grudnia 2018 roku Gmina Miejska Głogów dysponowała 1 839 lokalami, w tym 462 lokalami socjalnymi, natomiast na koniec 2019 roku Gmina Miejska Głogów dysponowała 1754 lokalami, w tym 465 lokalami socjalnymi, których wskazanie wynika z niskich dochodów, a także na podstawie wyroku orzekającego eksmisję z dotychczas zajmowanego lokalu. Na terenie Głogowa znajdują się całe budynki zakwalifikowane, jako socjalne (np. przy ulicy Krochmalnej). Dodatkowo lokale socjalne znajdują się zarówno w budynkach gminnych jak i we wspólnotach mieszkaniowych. Poszczególne lokale zakwalifikowane jako socjalne zostały z uwagi na obniżony standard lokalu. Takie mieszkania znajdują się przy np. ulicy Osadników, Akacyjowej, Okrężnej. Poza tym wpływ na tworzenie lokali socjalnych ma sytuacja finansowa osób/rodzin które ubiegają się o najem lokalu z zasobu gminy. Do najmu lokalu socjalnego, w którym wysokość stawki czynszowej wynosi połowę najniższej stawki czynszowej obowiązującej w mieszkaniowym zasobie Gminy Miejskiej Głogów uprawnia min. niski dochód.

Na podstawie wieloletnich obserwacji, zauważono iż umiejscowienie wielu lokali socjalnych w jednym budynku, a tym samym tworzenie dużych skupisk mieszkańców lokali socjalnych, często jest powodem wielu nieodpowiednich modeli zachowania poprzez zakłócanie regulaminu porządku domowego oraz łamanie zasady współżycia społecznego. Jednakże z uwagi na ograniczone zasoby mieszkaniowe nie ma możliwości rozproszenia istniejących „skupisk”.

Polityka mieszkaniowa Gminy Miejskiej Głogów realizowana jest w szerokim aspekcie. Oprócz zawierania umów najmu z osobami nie posiadającymi tytułu prawnego do innego

lokalu spełniającymi jednocześnie wymagane kryteria, w celu poprawy warunków mieszkaniowych głogowian realizowane są zadania z zakresu zamiany lokali. W ramach istniejącego zasobu mieszkaniowego realizowane są zamiany lokali pomiędzy najemcami lokali należących do mieszkaniowego zasobu Gminy oraz pomiędzy najemcami lokali należących do mieszkaniowego zasobu Gminy, a osobami zajmującymi lokale w innych zasobach.

Tylko w 2018 roku wydzielono z mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Głogów 28 lokali, które przeznaczono na wynajem jako lokale socjalne, 10 lokali socjalnych na lokale komunalne oraz 4 lokale na pomieszczenia tymczasowe. Dokonano 10 zamian lokali, umożliwiając szczególnie najemcom lokali o niepełnym standardzie na dokonywanie zamian na lokale pełnostandardowe, poprawiając ich warunki mieszkaniowe i przeznaczanie tych mieszkań na lokale socjalne. Wydano 12 skierowań do zawarcia umów najmu lokali socjalnych oraz 11 lokali mieszkalnych oraz dokonano adaptacji części lokalu użytkowego przy ul. Kosmonautów Polskich 3 na lokal mieszkalny. W 2018 roku zakończono realizację projektu współfinansowanego ze środków UE - „Remont budynku na ul. Końcowej 3 w Głogowie na potrzeby utworzenia mieszkań socjalnych”.

W związku z nowelizacją ustawy *o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego*, która weszła w życie z dniem 21 kwietnia 2019r. gmina nie ma już obowiązku wydzielania z mieszkaniowego zasobu gminy lokali socjalnych. Do decyzji gminy należy już czy dany lokal przeznaczony zostaje na lokal komunalny czy na najem socjalny.

W ramach działań ujętych w przedmiotowej uchwale podejmowanych przez Gminę Miejską Głogów w 2019 roku w sprawie konieczności tworzenia i powiększania zasobu lokali socjalnych podjęte zostały następujące działania:

- wydzielono do dnia 21-04-2019r. z mieszkaniowego zasobu Gminy Miejskiej Głogów ogółem 13 lokali, w tym 8 przeznaczono na wynajem jako lokale socjalne, 5 lokali socjalnych na lokale komunalne;
- dokonano 9 zamian lokali, umożliwiając szczególnie najemcom lokali o niepełnym standardzie na dokonywanie zamian na lokale pełnostandardowe, poprawiając ich warunki mieszkaniowe i przeznaczanie tych mieszkań na lokale socjalne;
- wydano ogółem 39 skierowań do zawarcia umów najmu lokali w tym 24 na lokale socjalne oraz 15 na lokale mieszkalne;
- zakończono budowę budynku mieszkalnego z 8 lokalami socjalnymi przy ul. Krochmalnej w Głogowie.

Dział Gospodarki Mieszkaniowej wydaje decyzje administracyjne dotyczące dodatków mieszkaniowych i dodatków energetycznych. W roku 2018 wydanych zostało 1367 decyzji przyznających dodatek mieszkaniowy, 108 decyzji o odmowie przyznania dodatku mieszkaniowego, 890 decyzji przyznających dodatek energetyczny oraz 45 decyzji o odmowie przyznania dodatku energetycznego. Natomiast w roku 2019 wydanych zostało 1168 decyzji przyznających dodatek mieszkaniowy, 102 decyzji o odmowie przyznania

dotatku mieszkaniowego, 714 decyzji przyznających dodatek energetyczny oraz 50 decyzji o odmowie przyznania dodatku energetycznego.

Równie ważną funkcję pełni Towarzystwo Budownictwa Społecznego sp. z o.o. Przedmiotem działania spółki jest rozwój zasobów mieszkaniowych poprzez:

- budowanie, nabywanie i remontowanie domów i lokali mieszkalnych, a także ich eksploatacja na zasadach najmu,
- wynajmowanie lokali użytkowych znajdujących się w budynkach towarzystwa,
- sprawowanie na podstawie umów zlecenia zarządu nad budynkami,
- prowadzenie innej działalności związanej z budownictwem mieszkaniowym.

Aktualnie spółka w swoich zasobach posiada 15 budynków wielorodzinnych z 982 mieszkaniami, 8 garaży, 50 miejsc garażowo - postojowymi oraz 2 pawilony usługowe i 3 pomieszczenia usługowe. W kolejnych latach Spółka planuje nowe inwestycje, które umożliwią rodzinom o średnich dochodach pozyskać lokal mieszkalny. W gminie o lokal ubiega się obecnie 162 rodziny w tym 55 na lokal mieszkalny. W TBS mają złożonych ok. 300 wniosków o przydział mieszkania.

Mieszkania chronione

W celu przygotowania osoby lub rodziny, w tym również bezdomnej do samodzielnego życia i integracji ze społecznością lokalną Gmina Miejska Głogów dla osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością w latach 2018 – 2019 prowadziła dwa mieszkania chronione. Pobyt w mieszkaniu chronionym był czasowy. Zasady funkcjonowania w mieszkaniu chronionym regulował natomiast Regulamin Mieszkań Chronionych.

Tabela 9. Liczba organizacji prowadzących mieszkania chronione, miejsc i liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością korzystających z mieszkań chronionych w latach 2017 -2018

Rok	Liczba mieszkań chronionych	Liczba miejsc	Liczba osób korzystających
2018	2	11	13
2019	2	11	14

Źródło: Opracowanie własne Urzędu Miejskiego w Głogowie

W wyniku ogłoszonego w 2019 roku, przez Prezydenta Miasta Głogowa, otwartego konkursu w zakresie *działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym na lata 2020 – 2024* pod nazwą „Prowadzenie mieszkań integracyjnych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przy ulicy Rudnowskiej 54a” oraz „Prowadzenie mieszkań integracyjnych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym przy ulicy Okrężnej 21” wyłonione zostały dwie organizacje pozarządowe do realizacji powyższego zadania, tj. Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną koło w Głogowie oraz Stowarzyszenie na Rzecz Integracji i Usamodzielnienia „DOM w Głogowie”.

Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020

W ramach realizowanego w Polsce Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014- 2020, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym, którego głównym celem jest udzielenie wsparcia osobom doświadczającym najgłębszych form ubóstwa, udostępniana jest pomoc żywnościowa. Uprawnienia do korzystania z pomocy żywnościowej mają osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, których dochód nie przekracza 150% kryterium dochodowego. W Głogowie dystrybucją żywności zajmowały się w ramach *Podprogramu 2019*:

- Caritas Diecezji Zielonogórsko – Gorzowskiej,
- Europejska Fundacja Ludzi Dobrej Woli „Serdeczna Pomoc”.

Łącznie MOPS zakwalifikował i wydał skierowania dla 9 osób bezdomnych.

Ubezpieczenie zdrowotne

Osobom nieubezpieczonym na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, przyznaje się prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej, finansowanych ze środków publicznych, w tym przypadku z budżetu państwa. Dokumentem potwierdzającym prawo do świadczeń opieki zdrowotnej jest decyzja administracyjna poprzedzona rodzinnym wywiadem środowiskowym, przeprowadzonym przez pracownika socjalnego. Zadanie to jest w całości finansowane przez budżet państwa, łącznie z kosztami przeprowadzenia wywiadu środowiskowego i kosztami wystawienia decyzji administracyjnej.

Bony żywnościowe i towarowe

W MOPS w Głogowie wprowadzono pomoc w formie papierowych bonów towarowych na zakup artykułów spożywczych lub przemysłowych, w tym: na odzież, obuwie, chemię gospodarczą, które mogą być realizowane w wybranych placówkach handlowych. Jest to jedna z form zapobieganiu marnotrawieniu środków finansowych na używki. Na każdym bonie umieszczono klauzulę z treścią o zakazie sprzedaży napojów alkoholowych i wyrobów tytoniowych, a także nadruk informujący o wartości nominalnej bonu i rodzaju bonu.

Aktywizacja zawodowa

W przypadku bezrobocia oraz innych problemów towarzyszących bezdomności (uzależnienia, choroba) trudno jest jednoznacznie wskazać problem pierwotny i problem wtórny. Mówi się o triadzie problemów prowadzących do bezdomności: choroba lub uzależnienie, utrata pracy, a w rezultacie utrata dochodów. Dlatego też, ważnym elementem pomocy osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym jest powrót na otwarty rynek pracy. MOPS współpracuje z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracodawców oraz informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach oraz realizowanych programach aktywizacyjnych.

6. Partnerzy i realizatorzy Programu

W Głogowie działa wiele instytucji sektora publicznego oraz organizacji pozarządowych w zakresie zapobiegania bezdomności, działań interwencyjnych oraz osłonowych i aktywizujących osoby bezdomne. Współpraca obejmuje następujące podmioty:

1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie,
2. Miejskie Centrum Wspierania Rodziny w Głogowie
3. Miejski Ośrodek Rehabilitacji i Usług Specjalistycznych w Głogowie
4. Urząd Miejski w Głogowie,
5. Policja,
6. Straż Ochrony Kolei,
7. Zakład Gospodarki Mieszkaniowej w Głogowie,
8. Spółdzielnia Mieszkaniowa „Nadodrze” w Głogowie,
9. Zespół Kuratorów Sądowych Sądu Rejonowego w Głogowie,
10. Powiatowy Urząd Pracy w Głogowie,
11. Głogowski Szpital Powiatowy Sp. z o.o.,
12. Polski Czerwony Krzyż,
13. Stowarzyszenie na Rzecz Integracji i Usamodzielnienia „DOM w Głogowie”,
14. Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną, Koło w Głogowie,
15. Stowarzyszenie Monar (m.in. Dom dla Samotnych Matek z Dziećmi).
16. Caritas Diecezji Zielonogórsko – Gorzowskiej
17. Parafia pw. Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski w Głogowie (Kuchnia Brata Alberta)
18. Stowarzyszenie „Bractwo Jana Pawła II” przy Parafii Rzymsko – Katolickiej p.w. Miłosierdzia Bożego w Głogowie,
19. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głogowie,
20. Powiatowe Centrum Pieczy Zastępczej w Głogowie

Współpraca w/w podmiotów w kierunku wychodzenia i przeciwdziałania bezdomności jest niezbędna. Wyznaczanie wspólnych celów i planowanie działań jest gwarancją uzyskania oczekiwanych rezultatów.

7. Analiza zasobów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie i otoczenia

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie jest jednostką odpowiedzialną za wypełnianie zadań w zakresie pomocy społecznej. Jest jednostką budżetową, powołaną do realizacji zadań własnych gminy oraz zadań zleconych miastu przez administrację rządową.

Zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, to w szczególności:

1. zadania wynikające z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w tym:
 - przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych,
 - przyznawanie świadczeń niepieniężnych,

- praca socjalna,
 - prowadzenie i rozwijanie niezbędnej infrastruktury socjalnej,
 - analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
 - realizacja zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
 - wynagrodzenie za sprawowanie opieki,
 - rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb,
 - przygotowywanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej,
 - realizowanie programów społecznych,
 - realizowanie zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym, zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę, zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat,
2. zadania wynikające z innych ustaw, w tym:
- ustalanie i wypłacanie świadczeń rodzinnych oraz wychowawczych,
 - prowadzenie zadań związanych z postępowaniem wobec dłużników alimentacyjnych oraz przyznawaniem świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
 - prowadzenie zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
 - wspieranie rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
 - wydawanie decyzji administracyjnych o prawie do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Jednym z efektów zmian organizacyjnych przeprowadzonych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Głogowie było utworzenie Zespołu ds. Osób Bezdomnych, specjalizującego się we wspieraniu osób bezdomnych. Zespół gromadzi również dane dotyczące zjawiska bezdomności występującego na terenie Głogowa.

Osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością korzystają z pomocy w formie pieniężnej i niepieniężnej. Forma pieniężna to: zasiłki celowe, zasiłki stałe w ramach pomocy społecznej, a także świadczenia rodzinne (m.in. zasiłek pielęgnacyjny). Pomoc przyznawana jest na podstawie decyzji administracyjnej.

W 2018 r. MOPS w Głogowie przeznaczył 153 207,42 zł. dla osób bezdomnych na różnego rodzaju zasiłki (stałe, okresowe, celowe np. na częściowe pokrycie kosztów leków). Natomiast w 2019 r. kwota ta wynosiła 138.778,89 zł.

Na pomoc w formie niepieniężnej MOPS w Głogowie przeznaczył w 2018r. kwotę 6.605,67zł., a w 2019 r. kwotę w wysokości 8.853,58 zł.

Gmina Miejska Głogów w roku 2018r. przeznaczyła kwotę 15 834,00zł. na dotację do schronienia dla osób bezdomnych w Schronisku w Żukowicach, a w 2019r. – 64 625,00zł. Ponadto Gmina Miejska Głogów w roku 2018 przeznaczyła na prowadzenie Kuchni Brata Alberta przy Parafii Najświętszej Maryi Panny Królowej Polski 27 000 zł oraz zakupiła jej wyposażenie tj. zakup zamrażarki 1950 zł i patelni gastronomicznej 5904 zł, a w 2019 na prowadzenie 27 000 zł oraz zakup chłodzi 5 130 zł.

Ponadto w 2019 r. Gmina Miejska Głogów zakupiła 3 szt. witryn chłodniczych w kwocie ok. 4000 zł. pełniących rolę tzw. „lodówek społecznych”, dzięki którym stworzono głogowianom możliwość dzielenia się jedzeniem z osobami bezdomnymi i potrzebującymi wsparcia. W 2019 roku Gmina zakupiła również 50 szt. materacy dla Schroniska w Żukowicach o wartości: 19 398,95 zł.

Tabela 10. Wydatki MOPS w Głogowie i UM w Głogowie na pomoc dla osób bezdomnych w 2018r. oraz w 2019r.

Rodzaj świadczenia	Wydatki na świadczenia (w zł.) w roku	
	2018	2019
Świadczenia pieniężne (MOPS)	153.207,42	138.778,89
Świadczenia niepieniężne (MOPS)	6.605,67	8.853,58
Dotacja na schronienie (UM)	15 834,00	65 625,00
Razem	175.647,09	213.257,47

Źródło: opracowanie własne MOPS

Forma niepieniężna wsparcia udzielanego przez MOPS to m.in.: przyznania ubrania, środków czystościowych, schronienie, składka na ubezpieczenie zdrowotne, potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej, a także przeprowadzanie wywiadów środowiskowych, informowanie o miejscach noclegowych i innych dostępnych w Głogowie formach wsparcia, monitorowanie miejsc koczowania osób bezdomnych.

Kolejne niepieniężne formy wsparcia dotyczące również osób zagrożonych bezdomnością to usługi opiekuńcze, praca socjalna, wsparcie asystenta rodziny, poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne), udział w grupach terapeutycznych.

W celu wsparcia osób bezdomnych oraz osób zagrożonych bezdomnością MOPS w Głogowie współpracuje z innymi jednostkami samorządowymi, jak również z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami., m.in. z :

Stowarzyszeniem „Bractwo Jana Pawła II” przy Parafii Rzymsko – Katolickiej p.w. Miłosierdzia Bożego w Głogowie

Stowarzyszenie prowadzi Schronisko w Żukowicach dla Bezdomnych Mężczyzn. Placówka do dnia 31.10.2019r. przyjmowała osoby bezdomne z Głogowa w ramach umowy zawartej z Gminą Miejską Głogów na dotację zadania publicznego pt. „Zapewnienie schronienia i posiłku osobom bezdomnym z terenu Miasta Głogowa w schronisku”. Od miesiąca listopada 2019r. zadanie to zostało powierzone do realizacji Miejskiemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Głogowie. Głównym celem jest ukierunkowanie na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. W placówce znajdują schronienie również osoby spoza Miasta Głogowa, których pobyt finansowany jest przez właściwe gminy.

Schronisko oprócz działań wymienionych w umowie prowadzi:

- sezonowe akcje wspierające osoby bezdomne,
- aktywizację społeczną poprzez angażowanie w wolontarystyczne wspieranie innych potrzebujących oraz działania na rzecz społeczności schroniska,
- dzienną placówkę tzw. świetlicę dla osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością z ofertą wsparcia doradczego, terapeutycznego itp.

Według regulaminu bezdomny mężczyzna może przebywać w ośrodku 6 miesięcy, ale zdarzają się wyjątki - niektórzy przebywają tam ponad 2 lata. Podopieczni otrzymują całodzienne wyżywienie. Mogą korzystać z książek, telewizji, wyjazdów do rodziny czy rozwijać zainteresowania.

Mimo szeroko pojmowanej działalności celem Stowarzyszenia jest aby schronisko miało kształt domu, a nie była to tylko noclegownia, lecz również miejsce aktywizacji. Formuła aktywizacji się sprawdza. Bezdomni, którzy trafiają do Żukowic uczestniczą w różnych warsztatach, kursach, co ułatwia znalezienie zatrudnienia. Obecnie większość osób pracuje, odkłada pieniądze, żeby „ruszyć dalej”.

Caritas Diecezji Zielonogórsko - Gorzowskiej

Do głównych zadań statutowych Caritas należy zarówno niesienie pomocy osobom potrzebującym, jak i zachęcanie innych do aktywnego zaangażowania na rzecz innych. Głównymi adresatami podejmowanych przez Caritas działań są osoby ubogie, jak również bezdomne. Szczególną wagę przywiązują do opieki nad dziećmi, ale pomagają także seniorom, uzależnionym, chorym.

Miejskim Centrum Wspierania Rodziny

MCWR jest jednostką organizacyjną Gminy Miejskiej Głogów. Realizuje zadania własne Gminy z zakresu :

- wspierania rodziny,
- profilaktyki problemowej,
- opieki nad osobami w stanie nietrzeźwości,
- udzielania schronienia osobom bezdomnym oraz znajdującym się w trudnych sytuacjach losowych.

Do zadań Miejskiego Centrum Wspierania Rodziny należy:

- realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- współrealizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021,
- realizacja programów wspierania rodzin wielodzietnych samorządowego i rządowego, wydawanie kart „Trzy plus” oraz Kart Dużej Rodziny,
- koordynowanie na terenie Głogowa realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2018-2020

Każdego roku od miesiąca października MCWR prowadzi ogrzewalnię dla osób bezdomnych przebywających na terenie Głogowa. Ogrzewalnia prowadzona jest w noclegowni im. Brata Alberta przy ul. Legnickiej 3 w Głogowie.

Ponadto MCWR prowadzi zbiórkę odzieży dla osób bezdomnych (są to w szczególności ubrania męskie - spodnie, swetry, kurtki, obuwie i nieużywana bielizna). Rzeczy można przynosić do budynku Miejskiego Centrum Wspierania Rodziny przy ul. Folwarcznej 7 oraz ul. Legnickiej 3.

Z pomieszczeń ogrzewalni skorzystać mogą osoby, które z powodu braku stałego miejsca pobytu, nie mają innej możliwości zabezpieczenia się przed zimmem.

Każdy podopieczny ogrzewalni będzie mógł skorzystać z toalety i natrysku oraz z gorącego napoju w postaci herbaty. Na terenie ogrzewalni obowiązują zasady m.in. całkowitego zakazu spożywania alkoholu i środków odurzających. Każda osoba chcąca skorzystać z tego pomieszczenia musi bezwzględnie przestrzegać jej regulaminu.

Osoby bezdomne korzystać mogą z ogrzewalni codziennie w godz. 8:00 - 20:00, 7 dni w tygodniu.

W MCWR każdy potrzebujący znajdzie profesjonalne wsparcie:

- Psychologów
- Punkt konsultacyjny dla osób z problemem uzależnień i ich rodzin,
- Grupę psychoedukacyjną dla osób pijących szkodliwie,
- Grupę dla osób uzależnionych,
- Grupę wsparcia dla osób współuzależnionych,
- Terapię DDA (Dorośle Dzieci Alkoholików),
- Terapię rodzin i par,
- Punkt konsultacyjny dla asystentów i ich rodzin,
- Punkt konsultacyjny dla osób doświadczających przemocy domowej,
- Grupę korekcyjno-edukacyjną dla sprawców przemocy domowej,
- Punkt Porad Prawnych.

Inne zadania realizowane przez MCWR:

Warsztaty Szkoły dla Rodziców

Asystenci Rodziny

Świetlice i Kluby Środowiskowe

Noclegownia i Ogrzewalnia dla osób bezdomnych

Punkt składania wniosków na Głogowską Kartę 3+ oraz kartę ogólnopolską Karta Dużej Rodziny.

MCWR współpracuje również ze Stowarzyszeniem Grono w ramach, której prowadzony jest lokalny punkt wsparcia dla osób pokrzywdzonych przestępstwem.

Polskim Czerwonym Krzyżem

Główne cele i zadania:

- prowadzenie działalności charytatywnej,
- udzielanie pomocy osobom bezrobotnym, bezdomnym, matkom samotnie wychowującym dzieci, rodzinom wielodzietnym, osobom niepełnosprawnym, rencistom i emerytom,

- udzielanie pomocy w formie żywnościowej, wyposażeniu dzieci w przybory szkolne, dystrybucji odzieży osobom najbardziej potrzebującym oraz dystrybucji sprzętu rehabilitacyjnego osobom niepełnosprawnym,
- realizacja Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020,
- ratownictwo medyczne,
- pozyskiwanie i wydawanie podopiecznym odzieży używane.

Zakładem Gospodarki Mieszkaniowej

- gospodarowanie i zarządzanie (administrowanie) nieruchomościami stanowiącymi własność Gminy Miejskiej Głogów,
- współpraca z zarządcami nieruchomości, w których Gmina Miejska Głogów jest współwłaścicielem,
- planowanie, zlecanie i nadzorowanie remontów oraz robót remontowo-konserwacyjnych, napraw bieżących, robót konserwacyjnych i adaptacyjnych nieruchomości stanowiących własność Gminy Miejskiej Głogów,
- zawieranie umów o najem, dzierżawę lokali mieszkalnych, użytkowych i nieruchomości gruntowych niezabudowanych,
- prowadzenie rozliczeń finansowych, w tym windykacja należności z tytułu najmu lokali mieszkalnych i użytkowych,
- prowadzenie spraw związanych z: opracowywaniem wniosków o przydział lokali mieszkalnych i socjalnych, opracowywaniem – po zasięgnięciu opinii społecznej komisji mieszkaniowej - rocznego wykazu osób zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu, przekwaterowaniem osób z budynków i lokali przeznaczonych do remontu, rozbiórki, zamianą mieszkań, eksmisjami,
- możliwość odpracowania długu,
- możliwość zawarcia ugody na spłatę zaległości czynszowych w ratach.

Powiatowym Urzędem Pracy

PUP wykonuje zadania samorządu powiatowego, do których należy m.in.:

- opracowanie i realizacja programu promocji zatrudnienia oraz aktywizacji lokalnego rynku pracy stanowiącego część powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, o której mowa w odrębnych przepisach;
- udzielanie informacji o możliwościach i zakresie pomocy określonej w ustawie;
- udzielanie pomocy bezrobotnym i poszukującym pracy w znalezieniu pracy przez pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i informację zawodową oraz pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy;
- rejestrowanie bezrobotnych i poszukujących pracy;
- inicjowanie, organizowanie i finansowanie usług i instrumentów rynku pracy;
- inicjowanie, organizowanie i finansowanie szkoleń i przygotowania zawodowego dorosłych;
- opracowywanie analiz i sprawozdań, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, oraz dokonywanie ocen dotyczących rynku pracy na potrzeby powiatowej rady zatrudnienia oraz organów zatrudnienia;

- współpraca z gminami w zakresie upowszechniania ofert pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach, organizacji robót publicznych oraz zatrudnienia socjalnego na podstawie odrębnych przepisów;
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków oraz innych świadczeń z tytułu bezrobocia;
- organizacja i realizowanie programów specjalnych.

Komendą Powiatową Policji

Do podstawowych zadań Policji należą m.in.¹²:

- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra;
- inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami społecznymi;
- wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców;
- kontrola przestrzegania przepisów porządkowych i administracyjnych związanych z działalnością publiczną lub obowiązujących w miejscach publicznych;
- Policja prowadzi działania prewencyjne, akcje sezonowe np. poprzez rozpoznawanie miejsc koczowania bezdomnych, a także legitymowanie i kierowanie do schronisk.

Strażą Ochrony Kolei

Do zadań straży ochrony kolei należy¹³:

- kontrola przestrzegania przepisów porządkowych na obszarze kolejowym, w pociągach i innych pojazdach kolejowych;
- ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia na obszarze kolejowym, w pociągach i innych pojazdach kolejowych.

Głogowskim Szpitalem Powiatowym Sp. z o.o. – Centrum Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień

Centrum zdrowia psychicznego i terapii uzależnień należy do struktury organizacyjnej Głogowskiego Szpitala Powiatowego sp. z o.o. Prowadzi treningi psychologiczne i psychoterapeutyczne, leczy uzależnienia, udziela porad, informacji, edukuje. Treningi te prowadzone są przez :

- Oddział Dzienny Psychiatryczny,
- Oddział Dzienny Rehabilitacji Psychiatrycznej,
- Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu,
- Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych,
- Poradnię Leczenia Uzależnień,
- Poradnię Leczenia Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży,
- Poradnię Psychologiczną,

¹² Na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1997r. o policji

¹³ <http://www.arslege.pl/zadania-i-uprawnienia-strazy-ochrony-kolei/k494/a41072/>

- Poradnię Zdrowia Psychicznego,
- Poradnię Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży,
- Leczenie Środowiskowe Psychiatryczne,
- Program Leczenia Substytucyjnego.

Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Komisja pełni istotną rolę w inicjowaniu, motywowaniu i monitorowaniu działań związanych z edukacją i profilaktyką rozwiązywania problemów alkoholowych w mieście. Działa w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Do kompetencji Komisji należą również zadania wynikające z:

- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw,
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Komisja uprawniona jest m.in. do:

- przyjmowania wniosków o zastosowanie leczenia lub objęcie terapią,
- motywowania i zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego,
- kierowania do biegłych w przedmiocie orzekania o uzależnieniu,
- kierowania spraw do sądu o wydanie orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego,
- kierowanie osób uzależnionych i uwikłanych w przemoc domową do specjalistów i instytucji świadczących usługi specjalistycznej.
- opiniowania wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.
- dokonywanie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Głogów.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością jest niezbędna ze względu na ich małą zaradność życiową wynikającą z różnych przyczyn m.in. sieroctwa, upośledzenia umysłowego, patologii społecznych, niedostosowania społecznego i innych.

Osoby zagrożone bezdomnością na terenie Gminy Miejskiej Głogów otrzymują szeroko rozumianą pomoc nie tylko od instytucji i organizacji wymienionych powyżej, ale także mogą liczyć na wsparcie poprzez działalność m.in.:

- **Stowarzyszenia na Rzecz Integracji i Usamodzielniania "Dom w Głogowie"**, którego misją jest promowanie idei szeroko pojętej integracji osób niepełnosprawnych w szczególności upośledzonych umysłowo. Działanie na rzecz poszukiwania systemowych, modelowych rozwiązań zapobiegania i wychodzenia z bezdomności wszystkich osób słabszych, zagubionych, a w szczególności sierot. Do najważniejszych działań Stowarzyszenia można zaliczyć budowę Centrum Pomocy Osobom Niepełnosprawnym, uruchomienie pierwszego w Polsce mieszkania integracyjno –

chronionego dla bezdomnych sierot upośledzonych umysłowo. Opracowanie autorskiego "Programu Zapobiegania i Wychodzenia z Bezdomności Sierot Naturalnych i Społecznych Absolwentów SOSu, Domu Dziecka w Głogowie". Ponadto Stowarzyszenie prowadzi bezpłatny punkt konsultacyjny pomocy psychologicznej, prawnej, pedagogicznej, socjalnej.

- **Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną „Kolo” w Głogowie**, realizuje różnorodne programy rehabilitacyjno-terapeutyczne, w tym także wspierające osoby z niepełnosprawnością intelektualną zagrożone bezdomnością prowadząc od 2004 roku mieszkania chronione/integracyjne. Aktualnie są to 4 osobne mieszkania w budynku przy ul. Rudnowskiej 54a, w których przy wsparciu asystentów personalnych prowadzony jest program usamodzielniania i uspołeczniania. Realizowany program zakłada naukę i utrwalanie umiejętności samodzielnego zaspakajania potrzeb życiowych i wyrabianie zaradności w tej dziedzinie celem osiągnięcia maksymalnego usamodzielnienia mieszkańców na miarę ich możliwości. Uczestnikami zadania są mieszkańcy Głogowa, osoby z niepełnosprawnością intelektualną i fizyczną. Zadanie jest finansowane ze Środków Gminy Miejskiej Głogów.

Od 2014 roku Stowarzyszenie poszerzyło formy mieszkalnictwa o mieszkania treningowe przygotowując uczestników do zamieszkania poza domem rodzinnym i usamodzielniania. Zadanie realizowane jest dzięki pozyskaniu środków PFRON jako zadania zlecane.

8. Wnioski z diagnozy i analizy

Działania zmierzające do powstania Miejskiego Programu Przeciwdziałania Bezdomności zostały zapoczątkowane przez pracowników Urzędu Miejskiego w Głogowie oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie. Założenia programu poddane zostały szerokim konsultacjom społecznym. Wówczas zdefiniowane zostały zasoby, możliwości i potrzeby w tym zakresie. Przy opracowywaniu programu w ramach spotkań grup fokusowych pozyskano opinie i uwagi przedstawicieli organizacji oraz instytucji działających na rzecz osób bezdomnych, a także przedstawicieli innych lokalnych podmiotów zaangażowanych w rozwiązywanie problemów społecznych.

W wyniku diagnozy bezdomności zdefiniowano kluczowe problemy:

- profilaktyka bezdomności, czyli ochrona przed utratą prawa do lokalu w wyniku zadłużenia itd.,
- łamanie przez osoby bezdomne regulaminu schronisk,
- składanie niewystarczającej liczby ofert na zabezpieczenie miejsc w schroniskach dla osób o poszczególnych potrzebach,
- ograniczone możliwości w zakresie mieszkalnictwa chronionego,

- całkowity brak miejsc opieki nad osobami bezdomnymi, które po zakończonej hospitalizacji, ze względu na niezadowalający stan zdrowia nie mogą zostać umieszczone w schronisku oraz w schronisku z usługami opiekuńczymi,
- brak schronisk dla osób bezdomnych uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, które nie podejmują, odmawiają terapii lub ją przerywają,
- kilkuletni okres oczekiwania na lokal z zasobu gminy.

Wyjaśnienie przyczyn problemów:

- Osoby bezdomne podlegają dokładnie takim samym zmianom demograficznym jak całość populacji miasta Głogowa. Starzenie się i związana z nim wielochorobowość, w kontekście braku dbałości o zdrowie, zwiększa zapotrzebowanie na całodobową opiekę, a nawet pielęgnację przyłóżkową.
- Niechęć do przestrzegania zasad w placówkach powoduje, że szczególnie w okresie zimowym osoby bezdomne migrują pomiędzy placówkami (schroniska, noclegownie, ogrzewalnie), łamiąc obowiązujące w nich regulaminy, zwłaszcza w zakresie zakazu spożywania alkoholu.
- Brak kompetencji w samodzielnym rozwiązywaniu problemów we wczesnej fazie ich zaistnienia, np.: zadłużenie mieszkaniowe, utrata pracy, konflikty rodzinne,
- Ograniczony zasób mieszkaniowy gminy i duże potrzeby mieszkaniowe osób o niskich dochodach, których nie stać na zakup własnego mieszkania.

Rekomendacje:

- hierarchizacja placówek dla osób bezdomnych w Głogowie wg przygotowywanych ogólnopolskich standardów, tj.: Ogrzewalnia → Noclegownia → Schronisko,
- zwiększenie limitu miejsc w schronisku dla osób o szczególnych potrzebach,
- stworzenie punktu konsultacyjnego połączonego z centrum dziennego wsparcia w tym: świetlica, łaźnia, pralnia, punkt wydawania odzieży, punkt wydawania żywności,
- profilaktyka bezdomności – działania wspierające dla osób zagrożonych utratą mieszkania,
- zapewnienie miejsc opieki nad osobami bezdomnymi, które po zakończonej hospitalizacji nie mają możliwości powrotu do środowiska, a ich stan zdrowia nie pozwala na umieszczenie w schronisku,
- zapewnienie miejsc opieki nad bezdomnymi osobami uzależnionymi,
- utworzenie schroniska dla kobiet,
- indywidualne podejście do osób bezdomnych ubiegających się o lokal z zasobu gminy (dodatkowe kryteria)

Potrzeby:

- poszerzenie infrastruktury wsparcia dla osób bezdomnych,
- polepszenie warunków bytowych w schroniskach,
- podniesienie poziomu współpracy partnerskiej związanej w wychodzeniem z bezdomności,
- wypracowanie lokalnego planu rozwiązywania problemu bezdomności,

- większe możliwości motywowania bezdomnych do trzeźwości,
- utworzenie domu stałego pobytu dla osób z niepełnosprawnością intelektualną i fizyczną zagrożonych wykluczeniem społecznym i sieroctwem

Możliwości w odniesieniu do posiadanych zasobów:

- wykorzystanie niezagospodarowanych pomieszczeń, będących w zasobach Gminy Miejskiej Głogów,
- zwiększenie dostępności i zapewnienie ciągłości konsultacji psychologicznych i terapeutycznych,
- gotowość niesienia stałej informacji i oferty pomocowej dla osób bezdomnych, nawet jeśli w sposób ciągły odmawiają jej przyjęcia,
- organizowanie cyklicznych akcji informacyjnych podnoszących świadomość społeczną,
- podnoszenie kompetencji zawodowych i aktywizacja zawodowa,
- zespolenie koordynacji działań na rzecz osób bezdomnych w zakresie współpracy pomiędzy służbami miejskimi a organizacjami pozarządowymi (wspólne lustracje miejsc niemieszkalnych, spotkania, wymiana informacji, szkolenia, konferencje),
- powołanie lokalnej koalicji na rzecz rozwiązywania problemów osób bezdomnych oraz zagrożonych bezdomnością,
- utworzenie minimum 2 mieszkań chronionych, przekazanych do dyspozycji Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie w adaptacji osób bezdomnych z otoczeniem pod stałą kontrolą pracownika socjalnego czyli prowadzenie tzw. mieszkań chronionych treningowych i wspieranych,
- określenie zasad pierwszeństwa przydziału lokalu z zasobu gminy dla osób, które posiadają rekomendację instytucji w której te osoby bezdomne przebywają (przeznaczenie rocznie min. 1 lokalu dla podopiecznych opuszczających placówki dziennego pobytu działające na terenie Gminy Miejskiej Głogów - w zależności od potrzeb)
- wykorzystanie finansowania zewnętrznego (środki unijne, krajowe) na realizację projektów dedykowanych osobom bezdomnym (problematyce bezdomności)

Wnioski z diagnozy

Największe szanse na wyjście z bezdomności mają osoby młode, w dobrym stanie zdrowia, które w bezdomności przebywają krótki czas, uczestniczą w aktywnej integracji społecznej, pracują zarobkowo lub posiadają inne źródła dochodu, nie mają długów, głównie zadłużeń alimentacyjnych. Głównym działaniem jest dążenie do zmiany postaw osób bezdomnych, aktywizowanie ich m.in. w kierunku podjęcia zatrudnienia i usamodzielnienia się, opuszczenia schroniska dla osób bezdomnych, uzyskanie lokalu socjalnego. Wśród osób bezdomnych zdecydowaną większość stanowią osoby samotne, w większości mężczyźni, bez stałego zatrudnienia, bez dochodu lub z dochodem poniżej ustawowego kryterium dochodowego, korzystający z pomocy społecznej z powodów bezrobocia, długotrwałej choroby, niepełnosprawności, problemu alkoholowego.

Kompetencje zawodowe osób bezdomnych są na niskim poziomie. Przerwa w zatrudnieniu, wykonywaniu zawodu, brak umiejętności poszukiwania pracy, przygotowania do rozmów kwalifikacyjnych utrudniają w sposób znaczący powrót na otwarty rynek pracy.

Widoczny proces starzenia się i niepełnosprawność osób bezdomnych pozwala na stwierdzenie, że w niedługim czasie głównymi odbiorcami pomocy kierowanej do osób bezdomnych staną się niepełnosprawne osoby w podeszłym wieku, wymagające całodobowej opieki. Istotnym czynnikiem wpływającym na społeczne uczestnictwo osób bezdomnych jest stan zdrowia fizycznego i psychicznego oraz poziom sprawności. Brak dbałości o zdrowie w wieku produkcyjnym sprawia, że wielu z nich nie jest zdolnych do pracy.

Dużym utrudnieniem w pracy na rzecz osób bezdomnych jest brak hierarchizacji placówek, tj. ogrzewalnia, noclegownia, schronisko. Rozwiązanie to zakłada zróżnicowanie standardów poszczególnych placówek układających się w swoisty system, którego celem jest ułatwienie procesu wychodzenia z bezdomności. Zakres usług świadczonych w poszczególnych placówkach oraz zespół kadrowy powinny być zróżnicowane.

Nowelizacja ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej wskazuje istotne zmiany dla organizacji prowadzących schroniska. Zgodnie z nimi Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określa w drodze rozporządzenia:

- standard podstawowych usług świadczonych w noclegowniach, schroniskach dla osób bezdomnych i ogrzewalniach,
- kwalifikacje osób świadczących usługi w noclegowniach, schroniskach dla osób bezdomnych i ogrzewalniach,
- standard obiektów, w których mieszczą się noclegownie, schroniska dla osób bezdomnych i ogrzewalnie.

Choroba alkoholowa jest jednym z najbardziej dotkliwych problemów towarzyszących bezdomności. Terapia alkoholowa w związku z charakterem i specyfiką problemu powinna być obowiązkową częścią procesu integracyjnego zarówno w sferze społecznej, jak i zawodowej.

W ramach opracowania Programu Przeciwdziałania Bezdomności w Głogowie na lata 2020 – 2025 dokonano analizy SWOT w zakresie możliwości Gminy Miejskiej Głogów, która pozwoliła na wyodrębnienie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń celem wyznaczenia kierunków działań w latach 2020 – 2025.

Tabela 11. Analiza SWOT możliwości Gminy Miejskiej Głogów w zakresie przeciwdziałania bezdomności

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie funkcjonujące organizacje, mające doświadczenie w pracy z osobami bezdomnymi, - baza lokalowa, pozwalająca na zwiększenie ilości miejsc w schronisku dla osób o szczególnych potrzebach, - dostępne wolne pomieszczenia w noclegowni i ogrzewalni, - dostępne schronisko, które daje doraźne zabezpieczenie bytowe osób bezdomnych, - wyspecjalizowana kadra, stale podnosząca swoje kwalifikacje, - sprawna współpraca między jednostką samorządu terytorialnego a organizacjami pozarządowymi oraz służbami mundurowymi, - Procedury postępowania z osobami bezdomnymi wymagającymi pomocy w okresie jesienno-zimowym. 	<ul style="list-style-type: none"> - brak zabezpieczenia bytu osób bezdomnych, które po zakończonej hospitalizacji nie mają możliwości powrotu do środowiska, a ich stan zdrowia nie pozwala na skierowanie do schroniska, bądź schroniska z usługami opiekuńczymi, - niewystarczająca liczba miejsc w schronisku dla chorych i niepełnosprawnych osób bezdomnych - ograniczona liczba miejsc w schroniskach z usługami opiekuńczymi, - brak schroniska dla bezdomnych kobiet, - niewystarczający przepływ informacji pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w rozwiązywanie problemu bezdomności, - niedostatecznie określone zasady postępowania w zakresie pomocy osobom bezdomnym pomiędzy instytucjami / organizacjami udzielającymi wsparcia. - brak domu stałego pobytu dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z niepełnosprawnością intelektualną, jako miejsca umożliwiającego pozostanie w integracji ze środowiskiem lokalnym - nie wykorzystanie możliwości sektora ekonomii społecznej (brak na terenie Głogowa CIS, KIS itp.)
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - wdrożenie modelu gminnych standardów wychodzenia z bezdomności, - wzmocnienie współpracy międzysektorowej ukierunkowanej na zapobieganie bezdomności, ze szczególnym uwzględnieniem mieszkalnictwa, pomocy i integracji społecznej, rynku pracy, edukacji i zdrowia, - wdrożenie i usprawnienie systemu informacji o formach i miejscach pomocy osobom bezdomnym, - rozwój usług „outreach” w tym streetworkingu skierowanego do grupy osób bezdomnych przebywających w przestrzeni publicznej, miejscach niezamieszkałych, - rozwój, wzmocnienie i poprawa instrumentów 	<ul style="list-style-type: none"> - rosnąca ilość osób bezdomnych z obcych gmin, - pogarszanie się stanu zdrowia bezdomnych, również z powodu chorób zakaźnych, - zwiększenie obserwowanych zachowań dysfunkcyjnych, nieakceptowalnych społecznie, - opóźnienia procesu legislacyjnego, - brak adekwatnych ofert pracy uwzględniających ograniczenia i możliwości osób bezdomnych (np. elastyczne formy zatrudnienia wynikających z trudnej sytuacji na rynku pracy).

<p> pomocy społecznej ukierunkowanych na integrację społeczną osób bezdomnych i wykluczonych mieszkaniowo, - podjęcia działań zindywidualizowanych w stosunku do osób bezdomnych – realizowanych w ramach indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności z uwzględnieniem m. in. pomocy w zawiązywaniu kontaktów z rodziną oraz możliwości uczestnictwa w szkoleniach i warsztatach mających na celu integrację społeczną i zawodową, - wzmocnienie i rozwój współpracy między interesariuszami bezdomności; deficyty na styku pomocy społecznej i mieszkalnictwa, pomocy społecznej i rynku pracy i edukacji, pomocy społecznej i służby zdrowia - możliwość pozyskiwania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych (np. na utworzenie przedsiębiorstw społecznych, spółdzielni socjalnych oraz utworzenie w tych podmiotach miejsc pracy) oraz inne zadania pomocowe </p>	
--	--

Rekomendacje

W przypadku miasta Głogowa wyzwaniem będzie kreowanie nowych, podnoszących efektywność sposobów działania w obszarze problematyki bezdomności. Miasto Głogów podlega stałemu procesowi przemian, zarówno w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Poza progresywnym problemem depopulacji miasto boryka się z wewnętrznymi dysproporcjami w poziomie rozwoju dzielnic. Skala kumulacji problemów społecznych jest nierównomierna dla całego miasta. W dalszym ciągu na terenie miasta można zidentyfikować enklawy biedy i wykluczenia, o substandardowych warunkach życia mieszkańców generujące zachowania patologiczne (segregacja społeczna i dziedziczenie biedy, depopulacja).

Sfera społeczna powinna być kluczową płaszczyzną szczegółowych analiz i wyboru działań rewitalizacyjnych na terenie miasta Głogowa, a następnie musi być ona też przedmiotem koordynacji i integrowania działań rewitalizacyjnych (synchronizowania interwencji w formie projektów na zidentyfikowanych obszarach działań społecznych tj. np. łączenie opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 z aktywizacją zawodową rodziców z grup zagrożonych marginalizacją, bezdomnością itp.).

Zasadne staje się w perspektywie realizacji Programu podjęcie działań kompleksowych, w oparciu o doświadczenie i wiedzę sektora publicznego, społecznego i prywatnego. Rozwiązanie problemu i zagrożenia bezdomnością wymaga podjęcia jednoczesnych działań w zakresie prewencji, interwencji, integracji.

Działania prewencyjne powinny być ukierunkowane na eliminowanie przyczyn bezdomności oraz zmniejszaniu ryzyka stania się osobą bezdomną, w szczególności niezbędne jest stworzenie koalicji w ramach współpracy międzysektorowej, co wpłynie na zwiększenie skuteczności działań i wspólne kształtowanie lokalnej polityki społecznej; promowanie w społeczności lokalnej przeciwdziałania bezdomności jako najlepszego sposobu walki z bezdomnością; edukacja społeczności lokalnej (wzrost świadomości i wiedzy dotyczącej problemów społecznych, promowanie samopomocy); edukacja mediów (włączenie mediów w inicjatywy wspomagające zwalczanie stereotypów społecznych, rzetelne ukazywanie problemów społecznych, kształtowanie i promowanie postaw społecznych itp.).

Działania interwencyjne opierają się zasadniczo na szybkiej pomocy w celu zmniejszenia zagrożenia życia i zdrowia. Ponadto interwencja związana jest z zapewnieniem natychmiastowego schronienia, posiłku, niezbędnej odzieży oraz zorganizowania opieki zdrowotnej osobom takiej pomocy wymagającym. Niezbędne jest stałe i kompleksowe monitorowanie problemu bezdomności (np. poprzez zespoły interdyscyplinarne, streetworkerów); stała pomoc wsparcie w interwencjach (np. służba zdrowia, służby mundurowe). Działania integracyjne powinny być możliwie zróżnicowane i wielopoziomowe.

Rekomenduje się sieciową współpracę instytucji pomocy społecznej (system wsparcia) oraz tworzenie partnerstw lokalnych na rzecz rozwiązywania problemu bezdomności, które będą służyły jako platformy stałej i otwartej współpracy lokalnych podmiotów reprezentujących różne sfery życia społeczno – gospodarczego. Będą one poprzez wymianę informacji, idei i doświadczeń, integrację i podejmowanie skoordynowanych działań, w oparciu o zidentyfikowane problemy oraz wspólne możliwości i zasoby tworzyć system rozwiązywania istotnych problemów społecznych, w tym zapobiegania i rozwiązywania problemu bezdomności.

Zadania partnerstwa lokalnego na rzecz rozwiązywania problemu bezdomności mogłyby obejmować:

- tworzenie spójnego systemu walki ze zjawiskiem bezdomności w zakresie tworzenia i popularyzowania wypracowanych systemów i narzędzi profilaktyki bezdomności, integracji społecznej oraz interwencji i pomocy podstawowej,
- wymianę doświadczeń, wiedzy i umiejętności z innymi organizacjami publicznymi i niepublicznymi pracującymi na rzecz osób bezdomnych w Głogowie,
- wykorzystanie potencjału zasobów ludzkich innych organizacji publicznych i niepublicznych pracujących na rzecz osób bezdomnych do tworzenia nowych narzędzi, standardów i modeli pracy z osobami bezdomnymi,
- wykorzystanie możliwości uzyskiwania środków finansowych z funduszy europejskich lub środków krajowych.

9. Cele, działania, wskaźniki realizacji Programu

Cel główny: Zapobieganie bezdomności i reintegracja osób bezdomnych.

Cele szczegółowe:

I. Zapobieganie bezdomności

II. Wspieranie i reintegracja osób bezdomnych

Realizacja Programu koncentruje się wokół trzech obszarów:

1. **działania o charakterze prewencyjnym** – ukierunkowane na eliminowanie przyczyn bezdomności oraz zmniejszanie zagrożenia bezdomnością,
2. **działania o charakterze interwencyjnym** – polegające na pomocy w celu zmniejszenia ryzyka zagrożenia życia i zdrowia (zapewnienie schronienia, posiłku, niezbędnej odzieży i obuwia, leków oraz świadczeń opieki zdrowotnej),
3. **działania o charakterze integracyjnym** – dotyczące działań w zakresie szeroko pojętej integracji oraz reintegracji społecznej i zawodowej dostosowanych do potrzeb i barier osób bezdomnych.

Powyższe obszary działań określają kierunki, których realizacja przez wskazane podmioty ma doprowadzić do rozwiązania problemów bezdomności w mieście Głogów. Pomiar realizacji celu będzie następował poprzez osiągnięcie określonych w Programie wskaźników.

Tabela 12. Zakres celów, działań i wskaźników w realizacji Miejskiego Programu Wychodzenia z Bezdomności na lata 2020 – 2025

Działania	Wskaźniki realizacji działania	Realizatorzy
Działanie I : Zapobieganie bezdomności		
1.1. Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu, pomoc w sporządzaniu planów rozwiązania trudnej sytuacji	- liczba osób w sytuacji zagrożenia utratą lokalu w oparciu o liczbę wyroków eksmisyjnych - ilość podjętych interwencji - ilość planów	UM
1.2. Udzielanie porad prawnych i doradztwa socjalnego dla osób o niskiej zaradności życiowej, zagrożonych bezdomnością	- ilość udzielonych porad - ilość innych oferowanych usług	MOPS , MCWR, Organizacje Pozarządowe
1.3. Aktywizowanie osób młodocianych szczególnie zagrożonych bezdomnością poprzez oferowanie programów ekonomicznego usamodzielnienia, podnoszenia kwalifikacji, uzyskania i utrzymania zatrudnienia	- liczba osób objętych programami - ilość podmiotów realizujących programy	PUP, MOPS, Organizacje pozarządowe
1.4. Kwalifikacja do uzyskania lokalu mieszkalnego z zasobów komunalnych	- ilość wniosków rekomendowanych o preferencje w uzyskaniu lokalu mieszkalnego - ilość osób, które otrzymały lokal	UM
Działanie II : Świadczenie niezbędnej pomocy umożliwiającej powrót do aktywnego i samodzielnego życia		
2.1. Udzielanie świadczeń ustawowych z pomocy społecznej w celu zaspokojenia potrzeb; uwarunkowanie pomocy w ramach dostępnych rozwiązań prawnych	- liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej - ilość kontraktów socjalnych	MOPS
2.2. Udzielanie innej pomocy, w tym rzeczowej, usługowej (np. dostarczenie odzieży, kocy, usługi – łaźnia)	- liczba osób objętych pomocą	MOPS, Organizacje pozarządowe Parafie
2.3. Rozszerzanie zakresu pomocy całodobowej o miejsca całodobowe dla osób o specjalnych potrzebach	- ilość miejsc o specjalnym przeznaczeniu - liczba osób korzystających	MOPS, MCWR CARITAS

2.4. Centrum dziennego oparcia dla osób bezdomnych z jadłodajnią, łaźnią, punktem wydawania żywności, odzieży, świetlicą dla osób bezdomnych	- liczba obsługiwanych osób z wyszczególnieniem ilości i rodzajów oferowanych usług wspierających i doradczych	MOPS, MCWR, Organizacje pozarządowe Parafie
Działanie III : Integracja osób i rodzin bezdomnych poprzez wyrównywanie szans życiowych		
3.1. Aktywizacja zawodowa osób bezdomnych	- liczba osób objętych instrumentami aktywizacji zawodowej - rodzaje instrumentów	PUP Organizacje pozarządowe
3.2. Motywowanie do podjęcia terapii; Tworzenie grup wstępnych, samopomocowych	- liczba osób zgłaszających się, - liczba osób podejmujących terapię oraz uczestniczących w grupach wstępnych - liczba utworzonych grup wstępnych	MOPS MCWR
Działanie IV : Monitorowanie problemu bezdomności		
4.1. Standaryzacja w zakresie świadczonych usług dla osób bezdomnych	-ilość opracowanych i wdrożonych standardów usług dla osób bezdomnych, -liczba osób objętych poszczególnymi standardami usług	MOPS MCWR
Działanie V : Realizacja Rozporządzenia MRPiPS w zakresie standaryzacji na rzecz osób bezdomnych		
5.1. Stopniowa standaryzacja w zakresie infrastruktury społecznej	-ilość placówek objętych standardami	MOPS MCWR Organizacje pozarządowe

Zadania realizowane w ramach Programu uwzględniać będą zasadę niedyskryminacji, równości szans (w tym wpływ na poprawę szans kobiet i mężczyzn), przejrzystości i konkurencyjności, promowania zrównoważonego rozwoju oraz odwoływać się będą do Programu Dostępność Plus.

10. Źródła finansowania Programu

Działania realizowane w ramach Programu będą finansowane z różnych źródeł, przede wszystkim krajowych (środki z budżetu państwa, budżetu Gminy Miejskiej Głogów). Ponadto Gmina Miejska Głogów w miarę możliwości będzie pozyskiwać środki finansowe z innych źródeł, w szczególności z UE lub w ramach programów krajowych.

11. System wdrażania i monitorowania Programu

Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie. Nadzór nad realizacją Programu będzie wykonywany przez Gminę Miejską Głogów. Z realizacji Programu będzie co roku sporządzana informacja dot. realizacji Miejskiego Programu przeciwdziałania bezdomności za dany rok, w której będą przedstawiane m.in. efekty realizacji Programu.

Aby „Miejski Program Przeciwdziałania Bezdomności w Głogowie na lata 2020 – 2025” mógł być uznany za skuteczny, winien być logistycznie wdrażany w otoczenie.

Szczególnie istotny jest wcześniejszy podział prac, z uwzględnieniem wyznaczenia podmiotu na miejsce Koordynatora, który będzie pracował nad komunikacją i motywacją. W celu wdrażania i monitorowania Programu powołany zostanie Zespół do Spraw Wdrażania i Monitoringu „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Bezdomności w Głogowie na lata 2020 – 2025”.

Podstawowe założenia:

1. Organem nadzorującym realizację Programu będzie Gmina Miejska Głogów;
2. Koordynatorem Programu będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie, który przy współpracy z Zespołem do Spraw Wdrażania i Monitoringu „Miejskiego Programu Wychodzenia i Przeciwdziałania Bezdomności w Głogowie na lata 2020 – 2025”, będzie przedkładał coroczną informację z realizacji poszczególnych celów z rozbiciem na działania i osiągnięte wskaźniki.

Do zadań Zespołu należeć będzie:

- a. wyznaczenie przewodniczącego Programu;
- b. dokonywanie raz w roku oceny poziomu wdrażania poszczególnych celów, działań i wskaźników, w oparciu o sporządzane przez liderów karty monitorowania;
- c. wypracowanie opinii i wniosków do rocznych sprawozdań z realizacji Programu;
- d. przedstawianie Prezydentowi Miasta i Radzie Miejskiej raz w roku informacji i oceny poziomu wdrażania poszczególnych celów i działań.

Do zadań liderów należeć będzie także monitoring działań realizowanych w ramach poszczególnych instytucji/organizacji, a także przygotowywanie na kartach monitorowania corocznego sprawozdania w formie tabelarycznej oraz opisowej i przedkładanie do Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie wersji papierowej oraz elektronicznej, w terminie do końca pierwszego kwartału, po wskazanym okresie sprawozdawczym.

Zespół do Spraw Wdrażania i Monitoringu „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Bezdomności w Głogowie na lata 2020 – 2025” będzie zbierał się przynajmniej raz w roku, celem oceny poziomu wdrażania poszczególnych celów, działań i wskaźników. Po każdym posiedzeniu przewodniczący Zespołu sporządzać będzie protokół zawierający wnioski dotyczące dalszego wdrażania Programu.

Wdrażanie Programu będzie polegało na realizacji sformułowanych w nim celów strategicznych, operacyjnych, a także działań i wskaźników. Istotnym elementem procesu wdrażania jest jego upowszechnianie poprzez przekazywanie informacji na temat najważniejszych jego elementów, jak również zabezpieczenie jego realizacji pod względem finansowym, w tym także pozyskiwanie zewnętrznego wsparcia finansowego.

Monitoring realizacji założeń Programu prowadzony będzie z wykorzystaniem analizy wskaźników przypisanych do celów operacyjnych, składającej się z kilku etapów, takich jak: zbieranie danych i informacji, analiza danych, przygotowanie informacji z realizacji Programu. Analiza wskaźnikowa prowadzona będzie corocznie. Zakres czasowy analizy obejmował będzie zmiany w stosunku do roku bazowego (2019 roku, jeżeli możliwe będzie pozyskanie danych) i roku ostatniego badania (dynamika).

12. Spis tabel

Tabela 1. Liczba osób bezdomnych w Głogowie w podziale na wiek i płeć	10
Tabela 2. Najczęstsze przyczyny bezdomności w roku 2018 i 2019	11
Tabela 3. Liczba osób bezdomnych korzystających w 2018 i 2019 roku z placówek zapewniających tymczasowe schronienie	15
Tabela 4. Sytuacja mieszkaniowa na rynku głogowskim w latach 2017-2018.....	16
Tabela 5. Środowiska korzystające z pomocy społecznej z tytułu ustawy o pomocy społecznej w latach 2017-2019	17
Tabela 6. Najczęściej występujące powody trudnej sytuacji życiowej rodzin klientów systemu pomocy społecznej w latach 2017 – 2019	18
Tabela 7. Łączna liczba sprawców i doznających przemocy w Głogowie	19
Tabela 8. Liczba złożonych wniosków o przydział lokalu mieszkalnego/socjalnego	21
Tabela 9. Liczba mieszkań chronionych, miejsc i liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością korzystających z mieszkań chronionych w latach 2017 - 2018	24
Tabela 10. Wydatki MOPS w Głogowie i UM w Głogowie na pomoc dla osób bezdomnych w 2019r.	28
Tabela 11. Analiza SWOT możliwości Gminy Miejskiej Głogów w zakresie przeciwdziałania bezdomności	38
Tabela 12. Zakres celów, działań i wskaźników w realizacji Miejskiego Programu Wychodzenia z Bezdomności na lata 2020 – 2025	41

13. Spis schematów

Schemat 1. Liczba osób bezdomnych na terenie Polski, wg województw	9
Schemat 2. Liczba osób bezdomnych w Głogowie w rozbiciu na płeć i wiek	10
Schemat 3. Przyczyny bezdomności	11
Schemat 4. Czas pozostawiania w bezdomności	12
Schemat 5. Źródła dochodu	13
Schemat 6. Liczba środowisk korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	18

UZASADNIENIE

Zgodnie z wytycznymi ustawy o pomocy społecznej zadaniem własnym Gminy jest. m.in. udzielanie szeroko pojętego wsparcia osobom potrzebującym w tym osobom bezdomnym. Wszelkie działania pomocowe mają na celu zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób oraz rodzin w taki sposób aby umożliwić im godne warunki bytowania m.in. schronienie. Szczególnie istotne są działania skierowane na osoby bezdomne i zagrożone bezdomnością. Jest to grupa ludzi którzy nie są w stanie samodzielnie podołać sytuacji w jakiej się znajdują. Często są to osoby niezaradne życiowo, które bez pomocy innych tylko pogłębiają swoje problemy i unikają integracji społecznej, a w konsekwencji dochodzi do ich wykluczenia społecznego, a nawet napiętnowania.

Pomoc w uzyskaniu schronienia, wsparcie finansowe, psychologiczne, pomoc prawna i inne działania dają możliwość pokonania trudności życiowych.

Obowiązek tworzenia i realizacji programów osłonowych wynika z art. 17 ustawy o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.). Opracowany Program przewiduje działania, których celem jest zahamowanie wzrostu liczby osób zagrożonych bezdomnością oraz zwiększenie liczby osób wychodzących z bezdomności. Są to działania profilaktyczne, osłonowe i aktywizujące, skierowane do osób zagrożonych bezdomnością i bezdomnych. Koordynatorem Programu będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie, który co roku do końca I kwartału będzie przedstawiał Prezydentowi informację dot. realizacji tego Programu w poprzednim roku.

Przy wdrażaniu i monitorowaniu Programu przez Miejskim Ośrodek Pomocy Społecznej w Głogowie zaangażowany będzie Zespół do Spraw Wdrażania i Monitoringu „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Bezdomności na lata 2020 – 2025”. Praca zespołowa umożliwi kompleksową współpracę w zakresie udzielania wsparcia osobom bezdomnym oraz zagrożonym bezdomnością oraz umożliwi zwiększenie skuteczności prowadzonych działań.

Uchwalony w 2002 roku Program Wychodzenia z Bezdomności (Uchwała Nr XXXVIII/485/2002 z dnia 19 kwietnia 2002 r. ze zmianami wprowadzonymi w 2008 oraz 2010 roku) wymaga dostosowania do obecnych realiów problematyki bezdomności. Aktualizacji wymagają również informacje w zakresie partnerów i realizatorów programu. Wdrożenie Miejskiego Programu Przeciwdziałania Bezdomności w Głogowie na lata 2020 - 2025 umożliwi ocenę skuteczności prowadzonych działań, a tym samym dostosowanie tych działań do realnych potrzeb jakie będą występować w danym roku w grupie osób objętych wsparciem. Miejski

Program Przeciwdziałania Bezdomności w Głogowie na lata 2020-2025 nie koncentruje się jedynie na zapewnieniu jednorodnego wsparcia np. schronienia osobom bezdomnym czy wsparcia finansowego. Założeniem Programu są działania mające na celu zapobieganie bezdomności i reintegrację osób i rodzin bezdomnych, poprzez wyrównanie szans życiowych, jak również stałe monitorowanie problemu bezdomności na terenie Głogowa, kreowanie nowych podnoszących efektywność sposobów działania w obszarze problematyki bezdomności, aktywizacji zawodowej osób bezdomnych, czy świadczenie niezbędnej pomocy umożliwiającej powrót do aktywnego i samodzielnego życia.

Do opracowania Programu powołano Komisję w skład której wchodziłi przedstawiciele Prezydenta Miasta Głogowa, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głogowie, Społecznej Komisji Mieszkaniowej, Policji oraz Pełnomocnik ds. Organizacji Pozarządowych i Osób Niepełnosprawnych. Ponadto przy opracowywaniu programu pozyskano opinię i uwagi Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Głogowie, SM „Nadodrze”, Miejskiego Ośrodka Rehabilitacji i Usług Specjalistycznych w Głogowie, Stowarzyszenia na Rzecz Integracji i Usamodzielniania „Dom” w Głogowie, Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Głogowie.

Projekt Programu przedstawiony był również do konsultacji **Miejskiej Radzie Działalności Pożytku Publicznego w Głogowie.**